

طراحی و اعتبارسنجی الگوی مدیریت کیفیت فعالیت‌های پژوهشی اعضای هیات علمی دانشگاه‌ها

* مجید دارابی

* دانش‌آموخته دکتری، دانشکده مدیریت، دانشگاه تهران، تهران، ایران majid.darabi12@gmail.com

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۰۶/۳۱

تاریخ دریافت: ۱۳۹۹/۱۲/۲۳

صص: ۱۱۹ - ۱۴۸

چکیده

هدف اصلی این مقاله، طراحی و اعتبارسنجی الگوی مدیریت کیفیت فعالیت‌های پژوهشی اعضای هیئت‌علمی دانشگاه‌ها است. این پژوهش در چارچوب رویکرد کیفی و کمی انجام شده است؛ به همین منظور در مرحله کیفی، تعداد ۱۴ نفر از خبرگان در حوزه کیفیت پژوهش دانشگاهی به صورت هدفمند و با راهبرد نمونه‌گیری نظری انتخاب شده و به صورت نیمه ساختار یافته مورد مصاحبه قرار گرفتند. برای تحلیل داده‌ها از تکنیک تحلیل موضوعی (تم) استفاده شد. پس از پیاده‌سازی محتوای مصاحبه‌ها و تحلیل مقدماتی آن‌ها، کدها یا مفاهیم اولیه شناسایی و به منظور دستیابی به مقوله‌های اصلی کدهای مشابه در طبقه‌هایی خاص قرار گرفتند. در نهایت برای هر یک از طبقات عنوانی که دربرگیرنده کل کدهای آن طبقه باشد، انتخاب گردید. در نتیجه این مطالعه الگوی مدیریت کیفیت فعالیت‌های پژوهشی اعضای هیئت‌علمی دانشگاه‌ها مشخص گردید که به اعتقاد خبرگان پژوهش دانشگاهی، شامل ابعاد بسترسازی، سیاست‌ها و مأموریت‌ها، برنامه‌ریزی، نظام‌های حمایتی/تشویقی و بُعد ارزیابی و نظارت است هر یک از این ابعاد خود شامل مؤلفه‌های هستند که مجموع آنها در الگو ۲۵ مؤلفه است. نتایج حاصل از تحلیل داده‌های کمی نشان داد که افراد نمونه تحقیق، الگوی مدیریت کیفیت فعالیت‌های پژوهشی اعضای هیئت‌علمی دانشگاه‌ها را در سطح مطلوب ارزیابی نموده و وجود این ابعاد و مؤلفه‌های مربوط به آن‌ها مهم و حائز اهمیت تشخیص داده‌اند. اعتبار یابی مدل طراحی شده در نمونه تحقیق نشان داد که تمامی متغیرهای مشاهده‌پذیر دارای بار عاملی مناسبی بر متغیر مکنون خود هستند و با توجه به شاخص‌های PLS از مطلوبیت لازم برای سنجش متغیر مکنون متناظر خود برخوردار هستند. همچنین، یافته‌های حاصل از آزمون نیکویی برازش و سایر شاخص‌های کیفیت مدل نشان دادند که مدل پیشنهادی الگوی مدیریت کیفیت فعالیت‌های پژوهشی اعضای هیئت‌علمی دانشگاه‌ها از کیفیت و برازش لازم برخوردار است.

واژه‌های کلیدی: دانشگاه، اعضای هیئت علمی، پژوهش، مدیریت کیفیت، الگو

نوع مقاله: ترویجی

۱- مقدمه

عالی یکی از مهم‌ترین نهادها در جهت آموزش، توسعه و تامین منابع انسانی و رکن اصلی در پیشرفت و توسعه همه‌جانبه هر کشوری می‌باشند و همواره به‌عنوان بالاترین

براون لی^۱ معتقد است "یکی از پرارزش‌ترین منابعی که جامعه برای پیشرفت و توسعه در اختیار دارد، دانشگاه است [۲۲]: به عبارت دیگر دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش

1. Brawnlee

نویسنده عهده‌دار مکاتبات: مجید دارابی majid.darabi12@gmail.com

تحقق مأموریت‌های نظام آموزش عالی متأثر از عوامل زیاد و متنوعی است؛ از بین این عوامل بی‌شمار و متنوع؛ عامل آموزشگر (هیئت‌علمی)، مهم‌ترین آن‌ها بوده تا حدی که برخی اعضای هیئت‌علمی یک دانشگاه را قلب آن دانشگاه یا موسسه آموزش عالی می‌دانند و یک دانشگاه یا دانشکده را دقیقاً به دلیل نوع اعضای هیئت‌علمی آن، خوب یا بد و اثربخش یا غیر اثربخش به شمار می‌آورند؛ بنابراین ماهیت و کیفیت یک دانشگاه یا موسسه آموزش عالی در گرو کیفیت و توان علمی اعضای هیئت‌علمی آن است [۳۹]. چراکه اعضای هیئت‌علمی قادرند عملکرد و موقعیت سایر موقعیت‌ها را تحت شعاع خود قرار دهند؛ بنابراین دانشگاه‌ها برای اینکه بتوانند در حوزه‌های عملکردی (مأموریت‌ها) خود موفق باشند باید به کیفیت عملکردی اعضای هیئت‌علمی به‌خصوص در فعالیت‌های کلیدی مثل پژوهش، که مسئولیت اصلی آن بر عهده اعضای هیئت‌علمی است، توجه داشته باشند [۳۹].

در واقع اعضای هیئت‌علمی دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی، مهم‌ترین مؤلفه‌ها در نظام آموزش عالی، بوده و محور اصلی آموزش، پژوهش و اعتلای فرهنگی دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی هست، به‌طوری که کارایی و موفقیت دانشگاه‌ها و مراکز علمی آموزشی و پژوهشی وابسته به کیفیت کار نیروی انسانی آن و به‌خصوص اعضای هیئت‌علمی آن است به باور بالدین^۳ (۱۹۸۵) اعضای هیئت‌علمی سرمایه حیاتی و رکن اساسی هر مجموعه دانشگاهی به شمار می‌روند. در همین راستا میلر و ویلسون^۴ (۱۹۶۳) بیان داشته‌اند که قلب هر دانشگاه یا موسسه آموزش عالی اعضای هیئت‌علمی آن است و عملکرد هر دانشگاه یا دانشکده در گرو نوع فعالیت‌های اعضای هیئت‌علمی آن است که خوب یا بد، اثربخش یا غیر اثربخش است. بنابراین، ماهیت و کیفیت یک دانشگاه و موسسه آموزش عالی در گرو کیفیت اعضای هیئت‌علمی آن می‌باشد و برای یک موسسه آموزش عالی غیر ممکن است که بدون هیئت‌علمی مجهز به دانش، قابلیت حرفه‌ای، تعهد و انگیزه واقعی آموزش و پژوهش با کیفیت ارائه نماید [۲۶]. اعضای هیئت‌علمی، هر چه بیشتر بتوانند خدمات خود را با کیفیت بهتری ارائه دهند توسعه و پیشرفت آن کشور با شتاب بیشتری رخ می‌دهد.

مرکز اندیشه و تولید علم محسوب می‌شوند و با حضور و فعالیت اندیشمندان، متفکران، دانش‌پژوهان و دانشجویان در اعتلای علمی و جهت بخشیدن به حرکت فکری، اعتقادی، فرهنگی و سیاسی جامعه نقش اساسی دارند [۱۷]: دست‌یابی به اهداف بلندمدت چشم‌انداز جمهوری اسلامی ایران در افق ۱۴۰۴ و نیز اهداف برنامه ششم توسعه، جز با داشتن نظام آموزش عالی با کیفیت و کارآمد میسر نیست.

دانشگاه به‌عنوان یک سازمان پیچیده، فرهنگی و یک کانون هنجار مدار به انتظام بخشی اخلاقی و اجتماعی جامعه کمک کرده و مسئولیت‌هایی برای خود، در جهت بهبود کیفیت زندگی و حفظ پویایی و نشاط در جامعه قائل است. این نهاد بزرگ اجتماعی همچنین به‌عنوان هسته پیش‌تاز تحولات عمل نموده، از طریق رصد کردن تغییرات اجتماعی و فرهنگی به‌ویژه در عرصه علم و فناوری، جامعه را برای تسلط بر رویدادهای مبهم آینده توانمند و مهیا می‌کند [۱۳]. بر این اساس در ادبیات آموزش عالی، برای دانشگاه‌ها، نقش‌ها و کارکردهایی برشمرده می‌شود؛ از جمله: نقد و پرسشگری، نهادسازی، بازشناسی سنت و مواریت فرهنگی و هنری ملت‌ها، نوگرایی و روبرویی فعال با تحولات جهانی و...؛ نقش‌هایی که مستمراً کیفیت و کمیت تعامل این نهاد را با جامعه ارتقاء داده است [۱۳].

در کنار نقش‌ها و کارکردهای ذکرشده، دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی مانند دیگر نظام‌های اجتماعی بر اساس سطح پیشرفت و نیازهای جامعه، مأموریت‌های^۲ مختلفی بر عهده‌دارند که می‌توان آن‌ها را در پنج مأموریت یا وظیفه ترسیم کرد که عبارت‌اند از: ۱- آموزش ۲- پژوهش ۳- خدمات ۴- تولید و نشر علم و ۵- رشد حرفه‌ای؛ هر یک از این مأموریت‌های از اهمیت خاصی برخوردار بوده و بی توجهی به هر یک از آن‌ها ممکن است زیان‌های جبران‌ناپذیری برای جامعه به دنبال داشته باشد [۳۳]؛ از سه مأموریت یا کارکرد ذکرشده؛ مأموریت یا کارکرد پژوهش، به‌طور خاص، مسئله‌ای است که همواره برای دانشگاه‌ها مطرح هست [۵]. پژوهش فرایندی است که از طریق آن می‌توان درباره ناشناخته‌ها به جستجو پرداخت و نسبت به آن‌ها شناخت لازم را کسب کرد.

4. Miller and Wilson

2. Missions

3. Baldwin



پردازی درباره سنجش کیفیت و بومی کردن فرایند ارزیابی کیفیت به عمل آمده است [۳۶].

هر چند تلاش‌هایی برای مدیریت کیفیت در سطوح مختلف، در کارکردهای مختلف و از جمله در زمینه آموزش و پژوهش و در گروه‌های مختلف و از جمله اعضای هیئت‌علمی؛ صورت گرفته، اما تلاش‌های انجام‌گرفته در زمینه استقرار نظام مدیریت کیفیت تنها به صورت نمادین و روبنایی و با تلاش و حمایت عده معدودی به حیات خود ادامه می‌دهد و کارکنان آن در همه سطوح به جای انجام وظایف خود به روش‌های مطلوب و کیفی، مطابق عرف و عادات به جای مانده از سنوات قبل وظایف خود را انجام می‌دهند [۲۵].

بر این اساس نیاز است مدیریت کیفیت فعالیت‌های پژوهشی اعضای هیئت‌علمی، به صورت سازمان‌یافته‌تر طراحی و برنامه‌ریزی شود در این زمینه باید ضمن مطالعه و بررسی الگوهای موجود، مؤلفه‌ها و ابعاد مختلف پژوهش، مورد توجه قرار گیرد؛ نگاه عمیق و بلندمدت به موضوع، جایگزین نگاه سطحی و مقطعی شود؛ نهاد(های) متولی و درگیر در این زمینه تقویت و تحریک شود، سازوکارها و اقدامات بهبود بخشی و ارتقاء کیفیت فعالیت‌های پژوهشی اندیشیده و پیاده شود، تا ضمن تضمین کیفیت فعالیت‌های پژوهشی، منجر به بهبود مستمر اقدامات و فعالیت‌ها شود؛ هم ابعاد مختلف موضوع مدنظر قرار بگیرد و هم اطلاعات درست و هم از نظر افراد صاحب صلاحیت و هم از روش‌های درست تهیه شود و هم این اطلاعات در راستای بهبود و اصلاح و مطابق اصول و منطق درست برای اصلاح و بهبود و ارتقاء کیفیت استفاده شود؛ همه این موارد، نشانگر این موضوع است که باید مدیریت کیفیت فعالیت‌های پژوهشی از حالت مبهم بودن خارج شود و در قالب چارچوب و الگوی مشخص و مناسبی دنبال گردد؛ چرا که مدیریت کیفیت، به‌عنوان روشی برای بهبود فعالیت‌ها و عملکردهای دانشگاه محسوب می‌گردد (پاول^{۲۳}، ۱۹۹۵) و امروزه حتی

کسب نتایج دقیق و قابل اعتماد از عملکرد پژوهشی اعضای هیئت علمی نیز مستلزم مدیریت و هدایت مستمر فرایندی‌های عملکردی آن‌ها است. بر این اساس طراحی و تدوین الگوی مدیریت کیفیت فعالیت‌های پژوهشی اعضای هیئت علمی، نیازی است مشهود؛ چرا که اقدامات صورت گرفته در این زمینه پراکنده و "سطحی بوده و کارایی و اثربخشی لازم را ندارند" [۱۱]؛ مدیریت کیفیت فرایندی سه مرحله ای تعریف شده که از طریق سازوکارهای برنامه ریزی، تضمین و بهبود کیفیت به اجرا در می‌آید [۱۰].

بسیاری از مطالعات اثرات مثبت مدیریت کیفیت را بر متغیرهای مختلفی مانند رضایت شغلی^۵ (کاریا و همکاران^۶، ۲۰۰۶)، مزیت رقابتی^۷ (الشوانی و همکاران^۸، ۲۰۰۷؛ پاول^۹، ۱۹۹۵)، رضایت مشتری^{۱۰} (راد^{۱۱}، ۲۰۰۶؛ سان^{۱۲}، ۲۰۰۰؛ تانین و همکاران^{۱۳}، ۲۰۱۰) رضایت شغلی کارکنان^{۱۴} (کاریا و همکاران، ۲۰۰۶؛ اوی و همکاران^{۱۵}، ۲۰۰۶)؛ مشارکت شغلی^{۱۶} (کاریا و همکاران، ۲۰۰۶)، عدالت سازمانی^{۱۷} (محمد، ۲۰۱۴)، تعهد سازمانی (کاریا و همکاران، ۲۰۰۶)؛ بهره‌وری (رادوویلسکی و همکاران^{۱۸}، ۱۹۹۶؛ تانین و همکاران، ۲۰۱۰)، سودآوری (رادوویلسکی و همکاران^{۱۹}، ۱۹۹۶؛ تانین و همکاران، ۲۰۱۰)، عملکرد تحقیق و توسعه (پراجوگو و هنگ^{۲۰}، ۲۰۰۸) و عملکرد سازمانی (راد^{۲۱}، ۲۰۰۶؛ سان، ۲۰۰۰) به نقل از اریلماز^{۲۲} و همکاران، ۲۰۱۶)؛ گزارش کرده اند؛

بر این اساس طراحی الگویی که با آن بتوان ابعاد مختلف مدیریت کیفیت را پیاده کرد؛ می‌تواند در بهبود کیفیت فعالیت‌ها مثر ثمر باشد. تلاش‌های انجام شده در آموزش عالی ایران نشان دهنده این است که کشور ما هم اکنون سه مرحله اولیه را پشت سر گذاشته است؛ در مرحله اول اندیشیدن درباره کیفیت آموزش عالی انجام پذیرفته و در مراحل دوم و سوم نیز کسب تجربه اولیه و سپس الگو

16. job involvement
17. organizational justice
18. Radovilsky et al
19. Radovilsky et al
20. Prajogo and Hong
21. Sadikoglu and Olcay
22. Eryilmaz et al
23. Powell

5. Career Satisfaction
6. Karia et al
7. Competitive Advantage
8. El Shewany et al
9. Powell
10. Customer Satisfaction
11. Rad
12. Sun
13. Tanninen et al
14. Employee's job Satisfaction
15. Ooi et al

امروزه مأموریت‌ها و کارکردهای آموزش عالی هم گسترش پیدا نموده؛ در ابتدا تدریس و خدمات دو مأموریت اصلی دانشگاه‌ها بودند و پژوهش جزو این مأموریت‌ها به شمار نمی‌رفت [۴۳]؛ اما از زمانی که دانشگاه‌ها از پژوهش برای هدایت دانشگاهیان و اساتید در زمینه‌های علمی‌شان استفاده کردند، تأکید مضاعفی بر امر پژوهش در سطح دانشگاهی و اعضای هیئت‌علمی به وجود آمد.

پژوهش کنشی عقلانی و فرایندی خردمندانه و منظم است که به بازنگری، نقد و پالایش و یا تولید و خلق اندیشه منجر می‌شود. این فرایند معمولاً با پرسش یا پرسش‌هایی آغاز و با پاسخ یا پاسخ‌هایی نسبتاً قانع‌کننده به آن پرسش یا پرسش‌ها به فرجام می‌رسد. البته این فرجام نسبی است و خود در واقع آغاز دیگری است و معمولاً به طرح پرسش یا پرسش‌هایی جدیدتر و ارائه پاسخ یا پاسخ‌هایی پیچیده‌تر و حرکت از سطح به عمق و از دانی به عالی منجر می‌شود [۲۳]. در فرایند چنین حرکتی است که تولید، تبادل و ذخیره اطلاعات یعنی توسعه و تکامل فرهنگی و به تبع آن، توسعه جامعه و همه وجوه و ابعاد اجتماعی، سیاسی و اقتصادی آن تحقق می‌پذیرد. به طوری که می‌توان گفت پژوهش یکی از اصلی‌ترین و مستمرترین عوامل و شاخص‌های توسعه هر جامعه به شمار می‌رود [۲۳]، اهمیت پژوهش به اندازه‌ای است که آمار تولید علم در دنیا نیز نشان می‌دهد هفت کشور اول تولید علم، همان هفت کشور اول جهان از نظر امکانات هستند و تفاوت بین کشورهای پیش‌رفته و عقب‌مانده، با امکانات، شرایط و بسترهای پژوهشی آن‌ها مرتبط است [۲۱].

دانشگاه به‌عنوان یک موسسه آموزش عالی رسالتی خاص در امر پژوهش بر عهده دارد. در مورد پژوهش در دانشگاه سه دیدگاه وجود دارد:

دیدگاه اول: رسالت دانشگاه‌ها انجام پژوهش به‌منظور دستیابی به راهکارهای نیل به اهداف توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی نیست، بلکه تنها انجام پژوهش‌هایی به‌منظور بسط و توسعه دانش در قلمروهای گوناگون به معرفت بشری است. بر اساس این دیدگاه، دانشگاه‌ها باید از انجام پژوهش‌های کاربردی متناسب با نیاز بخش‌های مختلف اقتصادی معاف شوند و این‌گونه پژوهش‌ها را در

کوچک‌ترین شرکت‌های صنعتی و خدماتی به مقوله مدیریت کیفیت توجه خاصی دارند؛ [۳۸]. این موضوع مستلزم این است که ادبیات موضوع در ابعاد داخلی و خارجی آن، مورد بررسی دقیق قرار گرفته و در جهت بومی و متناسب‌سازی الگوی طراحی شده، دیدگاه صاحب‌نظران هم در تدوین الگو نهایی مدنظر قرار بگیرد.

هر چند در سال‌های گذشته در ایران تلاش‌هایی برای مدیریت و تضمین کیفیت در نظام آموزش عالی صورت گرفته، اما همان‌گونه که ویدویچ^{۲۴} و پرتز در بررسی خود از زمینه‌های فرهنگی و اجتماعی مختلف کشورها به‌عنوان تم غالب^{۲۵} در آن‌ها، به این نتیجه رسیده‌اند که کیفیت بسیار مرتبط با زمینه است و باید به‌صورت محلی و با در نظر گرفتن فرهنگ و زمینه و شرایط خاص تعریف شود [۱۰] و طراحی و پیاده‌سازی سیستم مدیریت کیفیت در صورتی که مبتنی بر شرایط خاص سازمان‌ها باشد می‌تواند سبب بهبود عملکرد سازمان شود [۳۰].

در این تحقیق به طراحی الگوی مناسب برای مدیریت کیفیت فعالیت‌های پژوهشی اعضای هیئت‌علمی در دانشگاه‌ها، پرداخته می‌شود.

بنابراین با عنایت به مراتب فوق؛ در این تحقیق ابعاد و مؤلفه‌های مؤثر در مدیریت کیفیت فعالیت‌های پژوهشی اعضای هیئت‌علمی شناسایی و الگوی مناسب برای مدیریت کیفیت فعالیت‌های پژوهشی دانشگاه‌ها در دانشگاه شاهد طراحی و مورد اعتبار یابی قرار می‌گیرد.

۲- رسالت‌ها و مأموریت پژوهشی آموزش عالی

آموزش عالی مقوله نوینی در جامعه بشری نیست اما امروزه به دلیل تأثیر عمیق و همه‌جانبه‌ای که بر تمامی ابعاد جوامع بشری به‌ویژه رشد و توسعه جوامع دارد مورد توجه زیادی واقع شده و به‌عنوان نیروی محرکه توسعه پایدار و حرکت به‌سوی جامعه معرفتی، دارای نقشی راهبردی است و در رقابت کشورها در سطح منطقه‌ای و بین‌المللی نقش تعیین‌کننده‌ای ایفا می‌کند [۵۰] در واقع مراکز آموزش عالی از گران‌بهارترین ذخایری می‌باشند که هر جامعه‌ای برای پیشرفت و توسعه در اختیار دارد. امروزه این مراکز به لحاظ دارا بودن دانش و فن در بالاترین سطح تخصصی از اعتبار زیادی برخوردارند و از عوامل عمده دگرگونی اجتماعی محسوب می‌شوند.



۳- دانشگاه باید در تنظیم برنامه‌های تحقیقاتی خود به نیازمندی‌های جامعه توجه کند تا از نتایج آن استفاده به عمل آید.

در کشورهای پیشرفته اصولاً دانشگاه را نهادی اجتماعی می‌دانند که مهم‌ترین شاخص آن پژوهش می‌باشد، ولی تجربه کشورهای در حال توسعه در زمینه‌های پژوهش دانشگاهی یکسان نیست. در بسیاری از این کشورها و از جمله کشور خودمان، دانشگاه‌ها نتوانسته‌اند موفقیت چندانی در برقراری یک نظام پژوهشی موفق داشته باشند.

خدمات دانشگاهی در کشورهای در حال توسعه دچار کمبود منابع است و معمولاً بودجه کافی در اختیار نیست. متقاضیان دانشگاه فاقد توانایی مالی هستند و سازمان هدایت‌کننده با توانایی مالی اندک است. در نتیجه امکان رقابت برای تأمین مالی هیئت‌علمی وجود ندارد. فرار مغزها از نموده‌های رایج در این کشورهاست و موجب افت کیفیت و کیفیت علمی نظام دانشگاهی می‌شود و توسعه نیافتگی تشدید می‌شود، چراکه بیشتر درآمد دانشگاه‌ها در این کشورها از منابع عمومی تأمین می‌شود. به دلیل کمبود منابع عمومی، نوعی از برنامه‌ریزی مرکزی در این کشورها رواج دارد، حمایت دولتی با کنترل دولتی همراه است. وجود قوانین و مقررات دست و پاگیر موجب مدیریت غیر منطقی دانشگاهی می‌شود [۱۵]. دانشگاه‌ها هدف اصلی خود را تربیت دانشجو می‌دانند و در کنار اهداف آموزشی، اهداف پژوهشی نیز گنجانده شده است که متأسفانه به دلایل مختلفی در مقایسه با فعالیت‌های آموزشی دانشگاه‌ها ضعف‌های اساسی مشاهده می‌گردد. محصولات دانشگاه علی‌رغم کیفیت بالای آن‌ها متأسفانه خریدار چندانی ندارد، پژوهش‌های دانشگاهی نتوانسته است در جهت رفع معضلات صنعتی کشور گام عمده‌ای بردارد.

انجام پژوهش‌های علمی در محیط‌های دانشگاهی، موجب بارور ساختن روح تحقیق در جامعه خواهد شد، زیرا از این راه می‌توان تفکر و اندیشه تحقیق را به واسطه قشر دانشجو از محیط به خارج از آن انتقال داد. نقش آموزش عالی به‌عنوان یک نظام پویا، هوشمند؛ تربیت نیروی انسانی متخصص و ماهر مورد نیاز جامعه، ترویج و ارتقاء دانش، گسترش دامن تحقیق و پژوهش و زمینه‌سازی برای توسعه و پیشرفت کشور است که تحقق این اهداف توجه بیشتری را از نظر علمی و پژوهشی طلب می‌کند. دانشگاه‌ها به‌عنوان پایگاه پژوهشی کشور سهم عمده‌ای در رفع تنگناهای

مؤسسات پژوهشی کاربردی که در صنعت یا دستگاه‌های مختلف اجرایی تأسیس می‌شوند، متمرکز ساخت.

دیدگاه دوم: در تقابل با دیدگاه اول، دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی را بیش از هر چیز از جنبه میزان پاسخگویی به نیازهای گوناگون جامعه، ارزیابی می‌کنند و از جمله، فعالیت‌های پژوهشی را نیز چنین معیاری مورد قضاوت قرار می‌دهند.

دیدگاه سوم: این دیدگاه در جستجوی نوعی تعادل و توازن در تبیین رسالت پژوهش‌های دانشگاهی است، بدین معنا که متخصصان دانشگاهی و به‌طور کلی نظام آموزش عالی در هر کشور علاوه بر آنکه بخشی از قوای خود را از طریق انجام پژوهش‌های پایه، متوجه توسعه مرزهای دانش نمایند در عین حال می‌تواند بخشی دیگر از توان خود را مصروف کاوش در زمینه مسائل گوناگون جامعه و تشریک مساعی در دستیابی به اهداف توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کند. به نظر می‌رسد گرایش انحصاری نظام‌های آموزش عالی به سمت هر یک از این دو واقعیت و غفلت از دیگری موجب کاسته شدن از درجه بهره‌وری این نظام‌ها می‌گردد و در مجموع جامعه را یا در کوتاه‌مدت و یا در بلندمدت، دچار خسران می‌نماید [۳۵].

اهمیت پژوهش‌های دانشگاهی و باور سیاست‌گذاران به‌ضرورت این پژوهش‌ها بر کسی پوشیده نیست. در دانشگاه‌های کشورهای صنعتی، پژوهش جایگاهی بسیار مهم داشته است. این دانشگاه‌ها سعی می‌کردند که بین آموزش و پژوهش ارتباط متقابلی ایجاد کنند. آموزش از نتایج پژوهش‌های تغذیه می‌کرد و بحث‌ها و پرسش‌های کلاسی، پژوهشگران را به تفکری دوباره در خصوص پرسش‌ها و فرضیه‌های مطروحه وا می‌داشت [۴۰].

دانشگاه باید به تحقیقات علمی توجه و عنایت زیادی داشته باشد و موارد زیر را در خط‌مشی خود مورد توجه قرار دهد:

۱- دانشگاه باید در پشتیبانی و اهمیت قائل شدن برای تحقیقاتی که جنبه عملی بیشتری دارند توازن و تعادل برقرار کند و از توسعه و حمایت بیش‌از حد یکی و محدود کردن دیگری اجتناب کند

۲- دانشگاه باید نتیجه تحقیقات خود را در زمینه‌های مختلف به‌طور منظم به چاپ رسانده و در اختیار دست‌اندرکاران و سازمان‌های دولتی و غیردولتی که امکان استفاده از آن نتایج را دارد قرار دهد و فقط به انجام تحقیق و سپس بایگانی آن‌ها اقدام نکند.

هدایت می‌شود، پیشرفت می‌کند و کیفیت سطح علمی خود را بالا نگاه می‌دارد رابطه بسیار نزدیک و مشخص با موفقیت یا عدم موفقیت یک موسسه آموزشی یا دانشگاه دارد [۲۳]. تغییر موقعیت اعضای هیئت‌علمی به واسطه توسعه علمی می‌تواند اثرات چشم‌گیری بر ساختار مراکز آموزش عالی داشته باشد. آن‌ها نه تنها در انجام وظایف و مسئولیت علمی که بر کیفیت دانشگاه تأثیر می‌گذارد مشغول هستند، بلکه وظیفه‌دارند با پیشرفت در مسیر شغلی عاملی در جهت توسعه کیفیت آموزش عالی باشند. این افراد به‌عنوان نیروهای اصلی ایفای تعهدات آموزش عالی در مورد مشارکت در توسعه و نیز به‌عنوان مسئولان گسترش دانش و فناوری و همچنین مربیان تربیت و آموزش نیروهای متخصص جامعه و به‌طور کلی جهت‌دهندگان توسعه در ابعاد آن دارای نقش ویژه‌ای هستند. تین^{۲۶} (۲۰۰۴) عنوان می‌کند که پژوهش یکی از کارکردها و وظایف مهم دانشگاه‌ها در سرتاسر دنیاست و اعضای هیئت‌علمی به‌عنوان عمده‌ترین محققان نقش حیاتی در تولید علم و دانش دارند. در واقع پژوهش یا تولید دانش مهم‌ترین کارکرد زیرمجموعه آموزش عالی است و مراکز این تولی، دانشگاه‌ها و متولی‌های آن اعضای هیئت‌علمی هستند.

از طرف دیگر پژوهش در زمره حوزه‌هایی است که همواره با مسائل، چالش‌ها و نقدهای فراوان مواجه بوده و از منظرهای مختلفی نظیر تعیین، توزیع و تخصیص بودجه پژوهشی، میزان انطباق موضوعات پژوهشی با نیازها و مشکلات جامعه و صنعت و همچنین عزم و اراده مدیران و پیگیری محققان به‌منظور کاربست نتایج پژوهش‌های صورت گرفته و..، قابل‌بحث و بررسی است.

موجود در سر راه ارتقاء دانش و گسترش تحقیق بر عهده‌دارند [۲۹].

یکی از دلایل تأکید بر موضوع پژوهش در دانشگاه‌ها را چیتام (2007) به این خاطر می‌داند که پژوهش اساس چگونگی کارکرد یک دانشگاه است و حیات فکری کارکنان تا حد زیادی مرهون پژوهش است. نکته دیگر این است که در ساختارهای جدید آموزش عالی، دوگانگی‌های سنتی و مرسوم میان دو مقوله اصلی آموزش عالی، یعنی آموزش و پژوهش از بین رفته است آموزش کارا و اثربخش به پژوهش بهره‌ور بستگی دارد.

دلیل دیگر افزایش تأکید بر پژوهش در دانشگاه‌ها، افزایش تقاضای بهره‌وری پژوهش در دانشگاه‌های سراسر جهان جهت پاسخگویی به نیازهای چندگانه تأمین‌کنندگان مالی، ذینفعان، رقابت‌های بین‌المللی شامل رده‌بندی جهانی و وضعیت دانشگاه‌ها است [۴۷]. شرکت‌ها و کمپانی‌های مختلف مایل به همکاری با دانشگاه‌های پژوهش محور هستند و سعی می‌کنند که روابط خویش را با آن‌ها بهبود بخشند. این تمایل دلایل آشکاری دارد. شرکت‌ها می‌خواهند به دانشجویان آموزش دیده دسترسی داشته باشند، اساتید دانشگاه را در سرمایه‌گذاری‌ها شریک کنند و دانشگاه‌ها را برای آشنایی‌شان با تجهیزات تهیه‌کنند. [۴۲].

اعضای هیئت‌علمی همواره نقش اصلی را در دانشگاه‌ها بر عهده داشته‌اند، به‌طوری‌که اعتبار دانشگاه‌ها عمدتاً بر اساس کمیت و کیفیت استادان آن‌ها ارزیابی می‌شود در واقع اعضای هیئت‌علمی و حیات دانشگاه‌ها مفهوم بسیار نزدیکی دارند و کیفیت هر یک بر دیگری تأثیر قطعی دارد. این که چگونه یک عضو هیئت‌علمی برای شغل آماده و



۳- پیشینه تجربی تحقیق

جدول ۱. خلاصه پژوهش‌های انجام شده در زمینه موضوع

نویسندگان	خلاصه و نتیجه
[۳۱]	عوامل فرهنگی و اجتماعی مانند ارزش گذاری و بها دادن به محققان و ارتقاء فرهنگ تحقیق و عوامل اقتصادی مانند حمایت مالی و در نظر گرفتن تسهیلات و اعتبار لازم در افزایش انگیزش و علایق پژوهشی در بین استادان موثر است
[۱۸]	به روز بودن در زمینه تخصصی، فعالیت با مؤسسات پژوهشی، سابقه تدریس و خدمات، توانمندی در انجام پژوهش، میانگین ساعات اختصاصی به تحقیق، ماهیت جذاب فعالیت‌های پژوهشی، مشارکت در تصمیمات گروه، دسترسی بهتر به امکانات پژوهشی، منابع مالی و منابع علمی و داشتن پشتکار و نظم و اعتماد به نفس در انجام کار از مؤلفه‌های مرتبط با بهره‌وری پژوهشی اعضای هیئت علمی می‌باشند
[۷]	مؤلفه‌های مدیریت کیفیت (تعهد مدیران، بهبود مستمر فرایندها، مشتری محوری، منابع انسانی، مدیریت اطلاعات، زیرساخت‌های کیفیت، استفاده از نتایج، انعطاف‌پذیری، مشارکت در فعالیت‌های پژوهشی، ایجاد فرهنگ کیفیت و تناسب ساختارهای سازمانی) بر اساس مطالعه استانداردهای بین‌المللی مدیریت کیفیت و پیشینه نظری مدیریت کیفیت تدوین شد
[۸]	عوامل فردی (سن و مرتبه علمی) عوامل روان شناختی (خلاقیت، اعتماد به نفس و عادات کار) عوامل سازمانی (اهداف روشن، سیستم مشاوره، مدیریت مشارکتی، فرصت‌های پژوهشی، سیستم پاداش، برقراری و ارتباط با همکاران) از عوامل مرتبط با بهره‌وری پژوهشی اعضای هیئت علمی هستند.
[۲۸]	آشنایی بیشتر اعضای هیئت علمی با مهارت‌های پژوهشی مانند روش تحقیق و آمار، کاهش ساعات تدریس و افزایش ارتباط با پژوهشگران و کاهش فعالیت‌های کاری غیر پژوهشی اعضای هیئت علمی و قرار گرفتن اعضای هیئت علمی در فضای پژوهشی از عوامل موثر بر افزایش فعالیت‌های پژوهشی اعضای هیئت علمی می‌باشند
[۹]	عوامل تسهیل کننده انجام پژوهش اعضای هیئت علمی به شرح زیر هستند: عوامل شخصی تسهیل کننده انجام پژوهش: تشویق اعضای هیئت علمی به کار گروهی پژوهشی، کار بست یافته‌های پژوهشی، رفع مشکلات مربوط به زندگی اعضای هیئت علمی، آموزش زبان انگلیسی برای استفاده از منابع خارجی، کاهش تدریس (کسر موظفی تدریس)، استخدام هیئت علمی با توجه به توان پژوهشی آن‌ها، عوامل اجتماعی تسهیل کننده انجام پژوهش: احترام به جایگاه تحقیق و محقق در نظام ارزشی جامعه، حمایت و مشوق‌های معنوی مناسب از محقق، ایجاد زمینه فرهنگی برای فعالیت‌های علمی در جامعه، جلوگیری از ورود تنش‌های سیاسی به محیط دانشگاه، اهمیت دادن به محققان برجسته و تقدیر از آن‌ها، اهمیت به جایگاه پژوهش در بین مسئولین دانشگاه، رفع محدودیت‌های اجتماعی و قانونی پژوهش، عوامل اقتصادی تسهیل کننده انجام پژوهش: حمایت مالی از فعالیت‌های پژوهشی، حمایت مالی از تحقیقات دانشگاهی، تخصیص به موقع اعتبارات پژوهش، معافیت مالیات از قراردادهای پژوهشی، کاهش هزینه تألیفات و نتایج پژوهشی، اختصاص بودجه جداگانه به پژوهش، افزایش حقوق و مزایای اعضای هیئت علمی، عوامل تسهیل کننده تسهیلات پژوهشی: تأمین امکانات مورد نیاز پژوهش، تهیه رایانه، تأمین منابع علمی (مجلات تخصصی، اسناد و مدارک)، افزایش سرعت و پهنای اینترنت، تدارک بانک‌های اطلاع رسانی داخلی، عوامل تسهیل کننده توانمندی پژوهشی: برگزاری کارگاه آموزشی آشنایی با روش‌های تحقیق، برگزاری کارگاه آموزشی آشنایی با تکنیک‌های آماری، برگزاری کارگاه آشنایی با نرم افزارهای پژوهشی، برگزاری کارگاه‌های آشنایی با تایپ و نگارش پژوهش، برگزاری کارگاه‌های آشنایی با اصول مقاله نویسی، برگزاری کارگاه‌های آشنایی جستجوی منابع، ضوابط اداری و مالی تسهیل کننده پژوهش: تسریع گردش مالی فعالیت‌های پژوهشی، تسریع مراحل اداری تصویب طرح در دانشگاه، تسریع مراحل پذیرش مقاله برای چاپ، تسریع مراحل پذیرش کتاب برای چاپ، رفع موانع شرکت در سمینارها و همایش‌های علمی، رفع مشکلات استفاده از فرصت‌های مطالعاتی، شفافیت در شرایط جذب و نگهداری پژوهشگران و عوامل تسهیل کننده سیاست گذاری پژوهشی: توزیع مناسب بودجه و امکانات پژوهشی، تخصیص بودجه پژوهشی، ارتباط میان دانشگاه با مراکز تحقیقاتی داخلی، ارتباط میان دانشگاه با مراکز تحقیقاتی خارجی، آشنایی با دستاوردهای نوین علمی، اطلاع رسانی اولویت‌های پژوهشی، تشویق و حمایت تحقیقات از سوی مدیریت دانشگاه، شفافیت در سیاست گذاری پژوهشی دانشگاهی
[۲۳]	ساختار اداری دانشگاه‌ها، مدیریت و سیاست گذاری پژوهش‌ها، مسائل مالی، امکانات و تسهیلات پژوهشی، زمینه‌های فرهنگی، اجتماعی و سیاسی و جنبه‌های شخصی و حرفه‌ای استادان در تقویت عملکرد پژوهشی اساتید حوزه علوم انسانی مؤثر است
[۲]	سنجش بهره‌وری پژوهشی اعضای هیئت علمی دارای ۳ بعد (عامل اصلی) ۱- کیفیت برون‌دادهای پژوهشی، ۲- اثر دستاوردهای پژوهشی، ۳- محیط پژوهش) ۱۵ ملاک می‌باشد. نتایج بخش کمی پژوهش نشان می‌دهد که از دیدگاه اعضای هیئت علمی، بعد محیط پژوهش دارای میانگین ۴،۱۷ و بعد کیفیت برون‌دادهای پژوهش دارای میانگین ۴،۲۳ و اثر دستاوردهای پژوهش دارای میانگین ۳،۷۹ به ترتیب اهمیت قرار دارد.
[۵۱]	عوامل مؤثر بر پژوهش اعضای هیئت علمی طور کلی به سه دسته اصلی تقسیم می‌شوند: ۱- عوامل فردی مانند سن، جنس و ویژگی‌های شخصیتی ۲- عوامل علمی مانند مرتبه، سمت و تجربه ۳- عوامل مربوط به سازمانی مانند پاداش‌ها، رشته علمی، همکاران و مدیریت دانشکده یا بخش
[۴۷]	نتایج پژوهش نشان داد که تحقیقات آموزش عالی، بی‌جان، کسل کننده، درون نگر و تنگ نظر شده است. گویی که محصول خط تولید پژوهش، یافته‌های جدید اندک با چالش‌های فکری کمی را ایجاد کرده است. کنراد دلیل آن را ناشی از ساختار اداری سازمان‌های تحقیقاتی می‌داند

نیازسنجی و تحلیل نیازهای پژوهشی اعضای هیئت علمی از راهبردهای پیشبرد مشارکت در تحقیقات می‌باشد.	[۳۹]
از جمله مهم‌ترین عوامل موثر در مشارکت افراد در فعالیت‌های پژوهشی دسترسی به منابع اطلاعاتی و اطلاع رسانی می‌باشد	[۴۳]
از جمله موانع بکارگیری موثر نتایج پژوهش‌ها نبود ساختار توسعه یافته در دانشگاه‌ها برای مدیریت اداره نتایج پژوهش‌ها، بی‌اعتمادی بسیاری از محققان به مورد استفاده قرار دادن نتایج تحقیقات و پژوهش‌ها و ناآشنایی بسیاری از کارکنان دانشگاه با واقعیت‌های اقتصادی تحقیق و پژوهش می‌باشد	[۲۸]
دانشگاه‌های پژوهشی، نیروی حیاتی در گسترش شرکت‌ها در چین هستند که به شکل سیستم‌های نوآوری ملی عمل می‌کنند. به علاوه سیاست‌های محلی و نوآوری‌های محیطی نیز تأثیر بسزایی داشته‌اند. دولت مرکزی نیز سیاست‌گذاری در چارچوب تحقیق و توسعه ملی، اولویت سرمایه در مؤسسات آموزش عالی و تشویق تجاری سازی نتایج تحقیقات را به طور وسیعی گسترش داده است	[۴۱]
از جمله فاکتورهای مهم و ضروری و موثر در بهبود فرهنگ پژوهش در ۱۴ دانشگاه فیلیپین از دیدگاه اعضای هیئت علمی عبارتند از: زمان، اعتقاد به تلاش‌های سخت برای انجام پژوهش، جو گروهی مثبت، شرایط کاری و روابط سازمانی، میزان اشتغال و درگیری‌ها در دانشکده	[۴۸]
برخلاف بیشتر کشورهای دیگر در چین بین دانشگاه‌ها و مؤسسات تحقیقاتی با صنعت ارتباط مهم و نزدیکی وجود دارد که پایه بسیاری از پیشرفت‌های تکنولوژیکی بوده است	[۴۱]
خود ارزیابی عملکرد پژوهشی، انگیزه برای عملکرد پژوهشی، حمایت‌های مالی و بازخوردهای ارائه شده به اعضا برای عملکرد علمی پژوهشی موثر است.	[۵۰]
آمادگی مجریان و هماهنگ‌کنندگان دانشجویان فلوریدای مرکزی را برای بکارگیری مدیریت کیفیت فراگیر و بررسی موانع و مشکلات احتمالی بر سر راه اجرای مدیریت کیفیت فراگیر در آن دانشگاه را سنجیده و موانع زیر را در سر اجرای کیفیت فراگیر یافت. مقاومت استادان، تعهد مدیریت ارشد، فقدان مدلی خاص برای اجرای مدیریت کیفیت فراگیر و کمبود تجربه میان مدیران ارشد و کارمندان دانشگاه	[۳۷]
به بررسی دیدگاه رهبری و مدیریت آموزش عالی نسبت به مدیریت کیفیت فراگیر پرداخت. هدف مطالعه این بود که تعیین کند آیا ابزار و تکنیک‌های مدیریت کیفیت فراگیر می‌تواند آموزش عالی را همان‌گونه که توانست صنعت آمریکا را توانمند کند، توانمند سازد؟ نتایج نشان داد که مدیریت کیفیت فراگیر در صورتی آموزش عالی را متحول می‌کند که منابع مناسب تخصیص داده شده به آموزش عالی، اندازه‌گیری و سنجش دقیق برای تعیین پیشرفت استفاده شود تا مدیریت کیفیت فراگیر بتواند برای آموزش عالی، اثربخش و کارا باشد	[۳۴]
او دو سؤال اصلی را بررسی نمود: ۱- مزایای بکارگیری فلسفه مدیریت کیفیت فراگیر در آموزش عالی چیست؟ ۲- دانشکده‌ها و دانشگاه‌های مختلف چگونه برنامه‌های کیفیت را دنبال می‌کنند و به چه نتایجی دست یافته‌اند؟ او نتیجه گرفت که اگرچه اجرای مدیریت کیفیت فراگیر در سازمان‌های بازرگانی، صنعتی و درمانی با موفقیت زیادی همراه بوده است، اما دانشگاه‌ها در این زمینه موفقیت کمتری داشتند. مطالعه ۲۳ دانشکده در ایالت ویرجینیا نشان داد که تنها یک دانشکده در برنامه‌های مدیریت کیفیت پیشرفت قابل قبولی داشته است	[۳۵]
انتخاب مشتری در آموزش عالی سخت‌تر از صنعت است و نیز سودآوری آن در آموزش عالی نسبت به صنعت متفاوت است	[۴۹]
او مدل خود را بر شش محور زیر ارائه داد: ۱- رهبری و فرهنگ کیفیت ۲- پیشرفت و نوآوری مستمر در فرایندهای آموزشی ۳- مشارکت و بهسازی کارکنان ۴- پاسخگویی سریع و مدیریت اطلاعات ۵- کیفیت مشتری محور ۶- توسعه همکاری بین عوامل درونی و بیرونی دانشگاه	[۴۸]
دانشگاه‌های رومانیایی دریافته‌اند دانشگاه‌هایی که در رقابت‌های بین‌المللی برای تحقیقات علمی حرفی برای گفتن دارند و دارایی‌های متعدد بوده و در خدمت جامعه می‌باشند از مدت‌ها پیش به ایجاد مکانیسم‌هایی درونی به منظور بهبود ارزیابی و ارتقای کیفیت اندیشیده‌اند بر این اساس با توجه به اهمیت کیفیت و مدیریت کیفی در مؤسسات آموزش عالی به طراحی مدلی بر اساس مدل تعالی EFQM برای دانشگاه‌ها پرداختند مدل آن‌ها بر گرفته از مدل پیشنهادی EFQM کاربردی برای مؤسسات آموزش عالی می‌باشد، همچنین توسعه آموزش افراد درگیر با کیفیت و تطابق آموزش با الزامات بازار و .. را از جمله استراتژی‌های پیشنهادی جهت موفقیت هر چه بیشتر دانشگاه‌ها در مسیر تعالی میدانند	[۵۰]
کیفیت در هر جامعه به افراد اجازه می‌دهد تا مهارت‌های خود را کشف، بهبود و استفاده کنند. بدون دسترسی به آموزش، مطلب قبلی فاقد معناست. به منظور عملکرد مناسب، کل سیستم آموزش، باید بر اساس سطح بسیار بالایی از کیفیت عمل کند. سیستم کیفیت، ترکیبی از ساختارهای سازمانی، مسئولیت‌ها، رویه‌ها و مدیریت است. اجرای مناسب مدیریت کیفیت جامع، روشی است که می‌تواند به مدرسان کمک کند تا با تغییرات محیطی سازگار شوند.	[۴۸]

<p>رشد دانشجویان باید شاخص اصلی کیفیت در آموزش عالی باشد. اندازه‌گیری کیفیت آموزشی با وجودی که ضروری و مهم است اما دشوار است. اغلب شرکت کنندگان از شاخص‌هایی که در حال حاضر برای اندازه‌گیری کیفیت استفاده می‌شود ابراز نارضایتی می‌کنند. برای سؤال سوم تحقیق، شرکت کنندگان ۲۴ مانع مشخصی که اعتقاد داشتند مانع پیش برد معنی دار فعالیت‌های مدیریت کیفیت اعضای هیئت‌علمی می‌شود را مشخص کردند. همچنین شرکت کنندگان ۲۴ استراتژی اجرای ویژه را در مورد چگونگی مدیریت کیفیت فعالیت‌های اعضای هیئت‌علمی برای اینکه اثربخش باشند را مشخص کردند</p>	[۴۶]
<p>ادبیات گسترده‌ای در مورد پیامدهای مثبت / منفی مدیریت کیفیت در سازمان‌های تولیدی وجود دارد. با این حال، مطالعاتی که بر مدیریت کیفیت در مؤسسات آموزش عالی متمرکز باشند، ناکافی هستند. علاوه بر این، این مطالعات معمولاً در کشورهای توسعه یافته و در نمونه‌های کوچک انجام شده است. این مطالعه وضعیت مدیریت کیفیت را در مؤسسات آموزش عالی کشور ترکیه را با مجموعه داده‌ای نسبتاً بزرگ (۲۴۱ دانشکده و موسسه) بررسی می‌کند. یافته‌ها نشان می‌دهد که هرچند مؤسسات آموزش عالی ترکیه در سال‌های اخیر در کوشش‌های کیفی خود پیشرفت کرده‌اند، اما هنوز راه طولانی در پیش دارند.</p>	[۴۷]
<p>این مقاله، یک مدل کیفیت در چرخه توسعه خدمات دانشگاهی ارائه می‌دهد نتایج نشان داده شده که رقابت پذیری دانشگاه‌ها در شرایط جهانی سازی و درجه بندی آن‌ها بیشتر و بیشتر به کیفیت مدیریت دانشگاهی بستگی دارد.</p>	[۴۵]
<p>مدیریت کیفیت (□□) به سرعت در تدریس و یادگیری آموزش عالی سرایت کرده و در سراسر جهان گسترش یافته است و تقریباً در همه جا به بخشی جدایی ناپذیر از اصلاحات آموزش عالی تبدیل شده است در حالی که تحقیقات موجود در مورد مدیریت کیفیت عمدتاً از منظر کلان و متمرکز در سطح ملی است، معرفی مدیریت کیفیت در سطح نهادی فقط به ندرت اتفاق افتاده است. مقاله حاضر به این شکاف تحقیقاتی پرداخته است. از آنجا که مدیریت کیفیت می‌تواند فرایندی برای تغییر سازمانی تلقی شود، این مقاله به مفهوم اصلی کرت لوین در مورد "انجماد زدایی" به عنوان یک نقطه شروع نظری اشاره دارد. این مقاله از نظر روش شناختی، از روش ترکیبی با ترکیب داده‌های کیفی حاصل از مصاحبه (با مدیران کیفیت سازمانی) و داده‌های کمی (که از یک نظرسنجی در سطح کشور جمع‌آوری شده است) استفاده کرد. نتایج نشان داد که مدیریت کیفیت توسط فرآیندهای داخلی یا خارجی آغاز می‌شود. علاوه بر این، برخی از مؤسسات از رویکرد انجماد زدایی نسبتاً داوطلبانه پیروی می‌کنند، در حالی که برخی دیگر حالت‌های انجماد زدایی اجباری را نشان می‌دهند. در نتیجه، نحوه معرفی مدیریت کیفیت، پیامدهای مهمی در اجرای آن دارد.</p>	[۴۸]

۴- اهداف تحقیق

- شناسایی ابعاد و مؤلفه‌های مدیریت کیفیت فعالیت‌های پژوهشی اعضای هیئت‌علمی در دانشگاه‌ها؛
- طراحی الگوی مناسب و مطلوب مدیریت کیفیت فعالیت پژوهشی اعضای هیئت‌علمی در دانشگاه‌ها
- اعتبارسنجی الگوی مدیریت کیفیت فعالیت پژوهشی اعضای هیئت‌علمی در دانشگاه‌ها

روش‌شناسی تحقیق

پژوهش حاضر از نظر هدف از نوع پژوهش‌های کاربردی و همچنین از نظر اجرا و گردآوری داده‌ها روش پژوهش در این مطالعه آمیخته اکتشافی است، به این معنا که از ترکیب روش‌های کیفی و کمی (طرح اکتشافی متوالی) برای گردآوری داده‌ها استفاده شده است. در این طرح، ابتدا از روش کیفی مناسب از جمله مصاحبه اکتشافی جهت استخراج مؤلفه‌ها و همچنین سنج‌های پژوهش استفاده

شده و از روش‌های کمی برای اعتباریابی الگوی شناسایی شده در بخش کیفی استفاده شده است. بنابراین از آنجایی که در این پژوهش ابتدا محقق قصد دارد به واسطه مصاحبه با خبرگان پژوهش دانشگاهی، ابعاد و مولفه‌های مدیریت کیفیت فعالیت‌های پژوهشی اعضای هیئت‌علمی دانشگاه‌ها را شناسایی و کشف نماید، لذا استفاده از رویکرد کیفی قابل توجیه است. در تحقیق حاضر، جهت شناسایی ابعاد و مولفه‌های مدیریت کیفیت فعالیت‌های پژوهشی اعضای هیئت‌علمی دانشگاه، از مصاحبه‌های نیمه ساختارمند با خبرگان پژوهش دانشگاهی استفاده شده است. دلیل استفاده از مصاحبه نیمه ساختار یافته این است که علاوه بر آنکه امکان تبادل نظرات وجود دارد، می‌توان بحث و موضوع مصاحبه را در جهت دستیابی به اهداف پژوهش هدایت نمود. قلمرو تحقیق در بخش کیفی این پژوهش شامل

موردنظر به صورت تصادفی از اعضای هیئت‌علمی آن دانشکده‌ها انتخاب شد. به منظور تحلیل داده‌های کمی، از آنجایی که به دنبال اعتبارسنجی الگوی به دست آمده بودیم از روش مدل یابی معادلات ساختاری استفاده شده است. دلیل استفاده از این روش غلبه بر محدودیت‌های روش‌های پیشین مانند روش‌های رگرسیونی (تحلیل صرفاً یک سطح از رابطه بین متغیرهای مستقل و وابسته به صورت هم‌زمان)، و مزیت‌ها و ویژگی‌های خاص این روش (امکان مدل‌یابی ارتباط میان چندین سازه مستقل و وابسته و همچنین امکان تعیین نقش واسطه‌ای یا چند متغیر بین متغیرهای دیگر) [۱۶] بوده است.

۵- یافته‌های پژوهش

ابعاد و مؤلفه‌های مدیریت کیفیت فعالیت‌های پژوهشی اعضای هیئت‌علمی در دانشگاه‌ها؛ کدامند؟

به منظور پاسخ‌دهی به سؤال مطرح شده در خصوص شناسایی ابعاد و مؤلفه‌های مدیریت کیفیت فعالیت‌های پژوهشی اعضای هیئت‌علمی دانشگاه‌ها و تحلیل داده‌های کیفی (متون مصاحبه)، محقق از تکنیک تحلیل موضوعی (تم) استفاده کرد؛ به این صورت که پس از گردآوری داده‌های کیفی و پیاده‌سازی محتوای مصاحبه‌ها، به منظور سازمان‌دهی و دستیابی به ابعاد و مؤلفه‌های مدیریت کیفیت فعالیت‌های پژوهشی اعضای هیئت‌علمی دانشگاه‌ها، به صورت کدگذاری باز و محوری مورد تحلیل قرار گرفته است. در راستای اکتشاف سازوکارهای مورد نظر، ابتدا کدها شناسایی و سپس کدهای مشابه در یک طبقه قرار داده شده است، در نهایت برای هر طبقه عنوانی که نمایانگر کل کدهای همان طبقه باشد، انتخاب گردید. در جدول ۲ با توجه به اهمیت فرایند دستیابی به ابعاد و مؤلفه‌های مدیریت کیفیت فعالیت‌های پژوهشی اعضای هیئت‌علمی دانشگاه‌ها، گزاره‌های کلامی، کدها (مفاهیم) اولیه و مقولات شناسایی شده، آمده است؛

تمامی خبرگان پژوهش دانشگاهی است که با استفاده از روش نمونه‌گیری غیر احتمالی و هدفمند افرادی که آگاهی و دانش بیشتری نسبت به موضوع پژوهش داشته‌اند، شناسایی و انتخاب گردیده‌اند. معیار و شاخص‌های انتخاب خبرگان پژوهش دانشگاهی شامل اعضای هیئت‌علمی که سابقه انتخاب به‌عنوان برگزیده هفته پژوهش، اعضای هیئت‌علمی که مسئولیت معاونت پژوهشی (دانشکده) را داشته‌اند، اعضای هیئت‌علمی که در این راستا پایان‌نامه‌هایی را راهنمایی یا دارای مقالات در این راستا می‌باشند بوده است. در جهت رسیدن به سطح اشباع یافته‌ها در این پژوهش، با ۱۴ نفر از خبرگان پژوهش دانشگاهی مصاحبه‌های عمیق به عمل آمد و تا رسیدن به این درک که نتایج مصاحبه‌ها تکراری و فاقد اطلاعات جدید است، فرایند گردآوری داده‌ها به وسیله مصاحبه دنبال شد. برای اطمینان از روایی پژوهش، از بررسی توسط اعضاء (مصاحبه) و روش چندسویه نگری منابع داده‌ها (اعضای هیئت‌علمی) استفاده و برای محاسبه پایایی کدگذاری‌های انجام شده، از روش‌های پایایی توافق درون موضوعی (توافق بین دو کدگذار) و با استفاده از فرمول توافق کندال محاسبه شد و نتیجه آن ۰,۹۱ بدست آمد که در حد مطلوب است.

در گام دوم و مرحله کمی و جهت اعتباریابی الگوی نظری طراحی شده و یا به‌عبارت‌دیگر آزمون تجربی الگو، پرسشنامه طراحی شده توزیع و گردآوری شد. با توجه به اینکه اعضای هیئت‌علمی دانشگاه شاهد به عنوان مورد در این پژوهش بررسی می‌شود، جامعه آماری پژوهش شامل کلیه اعضای هیئت‌علمی دانشگاه شاهد هستند. بدین منظور در جهت اعتبارسنجی الگوی به دست‌آمده در بخش کیفی با استفاده از روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای از بین جامعه آماری موردنظر نمونه‌ای به صورت تصادفی انتخاب گردید. به این صورت که پس از تعیین تعداد دانشکده‌های موجود در دانشگاه شاهد و تعداد نمونه



جدول ۲. مقوله‌های اصلی و زیر مقوله‌های مرتبط با مدیریت کیفیت فعالیت‌های پژوهشی اعضای هیئت علمی

صاحب نظران	مقوله اصلی	مقوله‌های فرعی	کدها (مفاهیم شناسایی شده)
م. ۱۳۸۰، م. ۱۳۸۱، م. ۱۳۸۲، م. ۱۳۸۳، م. ۱۳۸۴، م. ۱۳۸۵، م. ۱۳۸۶، م. ۱۳۸۷، م. ۱۳۸۸، م. ۱۳۸۹، م. ۱۳۹۰، م. ۱۳۹۱، م. ۱۳۹۲، م. ۱۳۹۳، م. ۱۳۹۴	فرهنگی	فرهنگی/ارزشی	بستر سازی لازم در زمینه اهمیت و ضرورت پژوهش؛ توجه به قانون نانوشته (جو و فرهنگ حاکم) که به کار پژوهشی بها بدهند یا نه؟؛ توجه به اینکه فرهنگ یا بستر در گروه آموزش را تشویق می‌کند یا پژوهش را؟؛ فراهم شدن بستر فرهنگی پژوهش؛ جو و فضای حاکم در دانشگاه به پژوهش؛ وقتی دانشگاه منفعلانه تنها تعداد مقالات و پژوهش‌ها را ثبت می‌کند و به دنبال افزایش کمیته است و روند حرکت علم و رفع معضلات و مسائل جامعه در پژوهش‌های اعضای هیئت علمی و دانشجویان محلی از اعراب ندارد نشان نگاه حداقلی دانشگاه به پژوهش است تبیین بعد فرهنگی و ارزشی و اهمیت و جایگاه تحقیق و اثرات تحقیقات اعضای هیئت علمی؛ فراهم کردن شرایط مناسب در بعد فرهنگی و ارزشمندی تحقیق؛ زمینه ی تولید پژوهش را فراهم کردن؛ دادن سیگنالی به اساتید گروه که چقدر برای پژوهش وقت بگذارند؟ چقدر پژوهشگر موفق مورد توجه است؟ چقدر پژوهشگر موفق شناسایی و معرفی می‌شود؛ بستر سازی فرهنگی و ارزشی تحقیق
		ارتباطی/اطلاعاتی	ارتباط دادن دانشگاه و اعضای هیئت علمی آن با جامعه؛ هماهنگی و ارتباط سازمانها و نهادها با دانشگاه‌ها و اساتید؛ برقراری ارتباط اساتید و فراهم کردن فرصت که جامعه با تخصص اعضای هیئت علمی در آشنا باشد راه اندازی سامانه ای برای اطلاع رسانی در زمینه فعالیت ها و توانمندی های پژوهشی اعضای هیئت علمی و اطلاع رسانی به نهادهای مختلف و مرتبط؛ انعکاس پتانسیل ها و قابلیت های دانشگاه و اعضای هیئت علمی در صنعت و سازمانها؛ گسترش دامنه ارتباطات در شکل ها و سطوح مختلف؛ اعضای یک گروه، گروه‌های نزدیک به هم، دانشکده ها، دانشگاه‌ها و حتی می‌توانیم دامنه آن را به اساتید خارجی؛ شکل گیری همکاری ها در سطح داخل و در سطح گسترده تر بین المللی و بصورت شبکه ای؛ با اساتید برتر رشته علمی چه داخل و چه خارج ارتباط بگیرند؛ استفاده از دانش هم ناشی از همکاری ها و ارتباطات؛ شکل گیری شبکه ارتباطی و پیش بینی و اجرای کارگاه ها سمینارها و دوره ها ارتباط دانشگاه و اعضای هیئت علمی آن با سازمان‌های بیرونی؛ قابلیت ها و توانمندی های اعضای هیئت علمی دانشگاه به اطلاع سازمانها رسیده شود؛ اطلاع رسانی به موقع دانشکده در مورد قوانین و مقررات پژوهشی؛
	بستر سازی	قوانین و مقررات	حذف رابطه ها و واسطه ها در انجام پژوهش؛؛ پی گیری و تنظیم قوانین و راهکارها در سطح گروه و دانشکده پی گیری و تنظیم قواعدی که بر اساس آن استادان ترغیب سالیانه و ارتقاء مرتبه می‌گیرند؛ تسهیل اداری فرایند پژوهشی؛ روند پژوهشی اعضای هیئت علمی متأثر از بستر سازی آئین نامه ارتقاء مشخص شدن رویه، ساختار و مقررات بصورت روشن و علنا توسط آئین نامه ها؛ بازنگری در تأکید به چاپ مقالات ISI؛ اهمیت آیین نامه ارتقاء نقش ریل گذاری برای انجام کارهای پژوهشی؛ در آیین نامه ارتقا نمره اصلی به جای درج مقالات در مجلات دارای نمایه معتبر به سمت مقالاتی که جنبه کاربردی دارند و جنبه پاسخدهی به مسائل محلی و ملی داده شود؛؛ روان و تسهیل کننده بودن قوانین و مقررات پژوهش ها؛ فراهم شدن بسترهای لازم برای پژوهش مثل قانون گذاری؛ آیین نامه ها مفید و مؤثر برای حل فصل مشکلات کشور باشد و منجر به فعالیت های پژوهشی اثربخش شود؛ دانشگاه پشتیبانی و حمایت قانونی از انجام پژوهش ها داشته باشد؛؛ تصحیح و تدوین آیین نامه ها به شیوه مطلوب انجام شود؛ تسهیل بخشی مقرراتی؛ تأثیر بیشتر داشتن پژوهش های کاربردی در مقایسه با پژوهش های مقاله محور در ارتقا؛ اصلاح روند اداری پژوهش ها در دانشگاه‌ها؛ ایجاد انگیزه و مشوق های لازم در آیین نامه ها بخصوص در جهت توجه به مسائل جامعه؛ بازنگری در آیین نامه ها در تأکید بر چاپ مقالات ISI
		تجهیزات و زیر ساخت	فراهم کردن زمینه های انجام پژوهش از نظر زیر ساختها؛ تجهیز کردن آزمایشگاه کارگاه ها، کتابخانه و مجلات و... تمام لوازم وامکانات پژوهشی؛ زیرساخت الکترونیک و ICT و...؛ بررسی و پیش بینی امکانات و تجهیزات فراهم کردن کتابخانه، تجهیزات و امکانات آزمایشگاه مواد و ابزار را برای کارهای پژوهشی اعضا توسط گروه؛ فراهم شدن زیر ساخت ها، امکانات و تجهیزات؛ دانشگاه پشتیبانی و حمایت تجهیزاتی از انجام پژوهش ها داشته باشد؛؛ فراهم شدن تجهیزات و آزمایشگاه
		رفع موانع و محدودیت ها	رفع محدودیت های پیش روی اساتید؛ رفع به موقع موانع تولید پژوهشی؛ شناخت و رفع محدودیت ها و موانع، رصد و رفع چالش ها و تهدیداتی که در مسیر انجام پژوهش های اساتید هست؛ دانشگاه تسهیل و رفع موانع پژوهشی داشته باشند؛ جایگزین شدن دغدغه علمی به جای دغدغه های دیگر؛ رفع چالش ها و دغدغه ها اعضای هیئت علمی فراهم کردن شرایطی در آن اعضای هیئت علمی بدون دغدغه و با آرامش فعالیت های پژوهشی داشته باشند؛ رفع موانع در گروه برای انجام پژوهش های خوب
		منابع مالی	هدایت هزینه ها و منابع صرف شده در پژوهش برای حل و فصل مشکلات جامعه؛ بستر سازی و فراهم کردن زمینه های انجام پژوهش از نظر حمایت های مالی؛ بررسی میزان تامین و توزیع مناسب منابع و بودجه پژوهشی؛ گره زدن پژوهش ها به بدنه های تامین مالی به کیفیت پژوهش ها کمک می‌کند؛ حذف مالیات ها بر طرح ها و قراردادهای پژوهشی؛ جذب حمایت مالی جذب برای پژوهش ها؛ فراهم شدن اعتبارات پژوهش؛ فراهم شدن بسترهای لازم مثل منابع مالی؛ دانشگاه پشتیبانی و حمایت مالی از انجام پژوهش ها داشته باشد؛ حمایت ها و پشتیبانی های مالی به شیوه مطلوب انجام شود؛ اثر حمایت ها و کمک های مالی تحقیقات در افزایش انگیزه اساتید برای انجام تحقیقات؛ حمایت ها و کمک های مالی؛ حمایت مالی؛ اثر حمایت ها و کمک های مالی تحقیقات در درآمد زایی برای دانشگاه؛
		تخصص گرایی	انجام کارها توسط متخصصین موضوع؛ اساتید تمرکز بر تخصص اصلی شان باشد پراکنده کاری کم کنند؛ قرار دادن پروژه ها در اختیار افراد متخصص که اشتغال علمی و توانمندی بالایی دارند؛ توجه به سطح توانمندی، ظرفیت تخصصی و پتانسیل اساتید برای فعالیت پژوهشی؛ اصلی ترین عامل مؤثر در مدیریت کیفیت پژوهشی خود استاد و صلاحیت تخصصی او است؛ اساتید باید جهت دار فعالیت پژوهشی انجام دهند این شاخه آن شاخه نباشد؛؛ خارج شدن تحقیقات از حالت پراکنده کاری که بیشتر سطحی و تک بعدی است انجام کارهای عمیق و جامع؛

<p>۱۴ م ۱۳ م ۱۲ م ۱۱ م ۱۰ م ۹ م ۸ م ۷ م ۶ م ۵ م ۴ م ۳ م ۲ م ۱ م</p>	<p>سیاست‌ها و اهداف</p>	<p>سیاست‌های پژوهشی دانشگاه‌ها بر مبنای خواست و نیاز جامعه و سازمان‌ها و نهادهای مختلف باشد؛ داشتن نقشه راه پژوهش‌ها؛ هدایت پژوهش‌ها به سمت مسائل جامعه؛ نقش و وظیفه سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی فعالیت‌های پژوهشی توسط ساختار (گروه دانشکده و دانشگاه حتی وزارتخانه) انگیزه مند کردن سیاست‌های تشویقی؛ جهت‌دهی اعضای هیئت‌علمی به سمت تحقیق و پژوهش کاربردی؛ نیاز دانشگاه به یک مغز متفکر که عملکرد اعضا هیئت‌علمی گروه‌ها و دانشکده‌ها را دائم تحلیل کند فاصله از اهداف را شناسایی کند و آسیب‌ها را شناسایی کند و بازخورد سریع بازخورد بدهد که بقیه تلاش کنند خودشان را هماهنگ کنند.؛ پژوهش‌های استادان را به سمت مسائل ملی هدایت کنیم؛ برقراری ارتباط مثبتی بین مقالات چاپ شده در <i>JCR</i> و امثالهم با افزایش نسبت رشد تکنولوژی، افزایش توانمندی‌های اقتصادی و ایجاد تحول در زمینه‌های مختلف زندگی احاد مردم کشور و بهبود کیفیت زندگی مردم کشور؛ هدایت طرح‌های پژوهشی به سمت اولویت‌های کشور در جهت خودکفایی؛ هدایت پژوهش‌های اعضای هیئت‌علمی در راستای اسناد بالادستی و نیز حل و فصل مسائل و دغدغه‌های کشور؛ سیاست‌گذاری پژوهشی توسط دانشکده و دانشگاه و وزارتخانه؛ مهم بودن نوع نگاه و سیاست دانشگاه در زمینه کیفیت پژوهش‌های اعضای هیئت‌علمی؛ جهت‌گیری سیاست‌ها به سمت کیفیت به جای کمیت؛ جهت‌دهی پژوهش‌ها و تحقیقات اعضای هیئت‌علمی در راستای کیفیت مثل استنادات؛ سیاست‌گذاری برای اینکه تحقیقات به سمت مسائل مورد نیاز جامعه؛ نمود مدیریت کیفیت پژوهشی در فرایند تدوین سیاست‌های پژوهشی، آیین‌نامه‌ها به عنوان یک ابزار سیاسی؛ تدوین آیین‌نامه‌های پژوهشی بر اساس اهداف و سیاست‌های پژوهشی دانشگاه</p>
		<p>اهدایت اساتید در راستای اهداف و سیاست‌های پژوهشی دانشگاه‌ها؛ دانشگاه‌ها به سمت مأموریت‌گرایی و هدفمندی می‌روند؛ مأموریت مدار بودن دانشگاه و بررسی نحوه محقق شدن آن؛</p>
<p>۱۳ م ۱۲ م ۱۱ م ۱۰ م ۹ م ۸ م ۷ م ۶ م ۵ م ۴ م ۳ م ۲ م ۱ م</p>	<p>شناسایی مسائل و نیازها و اولویت‌ها</p>	<p>شناسایی مسئله؛ دانشگاه‌های دیگر استقلال ندارند که هر کاری که دلشان خواست انجام دهند، دانشگاه‌ها به این سمت کشیده می‌شوند که کشور چه می‌خواهد؟ صنعت چه می‌خواهد؟ و... تا انجام دهیم؟ آگاهی ایجاد شده که اعضای هیئت‌علمی ترجیح می‌دهند در پژوهش، ببینند کشور، استان، شهر، بازار چه نیازی دارد؟ هدایت تحقیقات اعضای هیئت‌علمی به سمت مسائل و نیازهای جامعه؛ هماهنگ نمودن پژوهش‌ها با مسائل و نیازهای جامعه، بررسی در اولویت بودن فعالیت‌های پژوهشی؛ فراهم کردن فرصت‌های پژوهشی؛ ترتیب دادن جلساتی توسط مدیر گروه و احصاء اولویت‌ها پژوهشی سازمانها و در اختیار اساتید گروه قرار دادن آن‌ها؛ تأکید پژوهش‌های مشتری و نیاز اون هست؛ پروژه‌ها تقاضا محور و سفارش محور باشند (کارفرما داشته باشند)؛ فعالیت‌های پژوهش اعضای هیئت‌علمی در جهت رفع نیازهای جامعه و پیشبرد دانش؛ توجه به نیازهای پژوهشی جامعه؛ دانشگاه موضوعات و اولویت‌های سازمانها را به عنوان یک سازمان حقوقی بگیرد؛ دانشگاه باید نیازهای جامعه را بشناسد؛ ارتباط دانشگاه و اعضای هیئت‌علمی آن با سازمان‌های بیرونی تلاش دانشگاه برای اینکه اعضای هیئت‌علمی کارهای پژوهشی خود و دانشجویان را به سمت نیازهای جامعه ببرند؛ انجام کارهای مفید و در جهت حل مسائل و معضلات؛ پاسخگویی به نیازهای جامعه در تحقیقات کاربردی؛ هدایت پژوهش‌ها به سمت تقاضا و سفارش محوری و جامعه محوری؛ طرح نیازمندیهای سازمان‌ها در تحقیقات اعضای هیئت‌علمی و دانشجویان؛ تناسب تحقیقات با فضای ملی و مسائل و حل مشکلات جامعه مسئله و نیاز محوری تحقیقات؛ شروع پژوهش‌ها از مسائلی که از طرف کارفرما ارائه می‌شود پژوهش برای رفع نیازهای جامعه ارتباط پژوهش با جامعه؛ تأکید روی ماده سه (آیین‌نامه ارتقاء آیین‌نامه ارتقاء) از منظر اینکه کار پژوهشی به نوعی پاسخگویی نیازهای جامعه باشد ملموس و در سطح جامعه مشخص بودن نتایج پژوهش‌ها با پرداختن به تقاضاهای اجتماعی پی‌گیری جذب طرح‌های پژوهشی؛</p>
		<p>انجام پژوهش بنیادی در جهت تولید دانش جدید، تغییر مرزهای دانش و مورد استناد قرار گرفتن؛ تمرکز و اولویت دادن به پژوهش کاربردی؛ هدایت کارهای پژوهشی برای بهبود کیفیت زندگی مردم؛ کیفیت فعالیت‌های پژوهشی از هدفگذاری دانشگاه‌ها شروع می‌شود. مهمترین نقش مدیران دانشگاه‌ها تعیین اهداف پژوهشی دانشگاه، توزیع آن در دانشکده‌ها و سرشکن کردن در گروه‌های آموزشی و در بین اعضای هیئت‌علمی گروه‌های آموزشی؛ حرکت اعضای هیئت‌علمی در راستای اهداف دانشگاه اهداف پژوهشی نقطه شروع پژوهش استروشن و شفاف بودن اهداف پژوهش؛ تعریف بازه‌های کوتاه و بلند مدت اهداف پژوهش؛ پی‌گیری و تنظیم سیاست‌ها و اهداف در سطح دانشگاه‌ها؛ هدف‌گذاری در جهت توجه به کیفیت پژوهش؛ تأکید روی طرح‌های کاربردی و میان‌رشته‌ای؛ هدف‌گذاری پژوهش در برنامه‌ها و اهداف گروه (توجه پژوهش، دادن جایگاه به آن، اختصاص بودجه گروه به پژوهش و...) هدایت پژوهش‌ها به سمت طرح‌های کاربردی؛ اساتید باید جهت‌دار فعالیت پژوهشی انجام دهند؛ نقش دانشگاه در راستای هدفگذاری و جهت‌دهی فعالیت‌های پژوهشی اساتید؛ روشن و شفاف بودن اهداف و سیاست‌ها و برنامه‌های دانشگاه در زمینه پژوهش اعضای هیئت‌علمی؛ فعالیت‌های پژوهشی اساتید باید در قالب اهداف گروه تعریف شود؛ گروه باید خط مشی پژوهشی خاصی برای خود تعریف کند گروه باید چشم‌انداز پژوهشی داشته باشد؛ دانشگاه باید نگاه راهبردی به پژوهش داشته باشد؛ هدایت اعضای هیئت‌علمی به سمت تحقیقات کاربردی؛ انجام پژوهش‌های غیر کاربردی در تراز جهانی به نحوی که استنادات بالایی داشته باشند؛</p>
		<p>برنامه استراتژیک پژوهشی داشتن هر دانشگاهی متناسب با شرایط آن دانشگاه؛ نیاز به برنامه‌ریزی برای فعالیت‌های پژوهشی اساتید؛ حرکت اعضای هیئت‌علمی در چارچوب ترسیم شده؛ فرایندها و برنامه‌ریزی‌هایی که برای تحقق آن اهداف باید انجام شود نیاز به داشتن برنامه برای پژوهش‌های اعضای هیئت‌علمی؛ فعالیت‌های پژوهشی اساتید باید در قالب برنامه‌های توسعه گروه تعریف شود؛</p>
<p>امکان‌سنجی اجرای برنامه پژوهشی؛ تمهید مقدمات اجرایی پژوهش از قبیل بودجه، منابع انسانی، تجهیزات و...؛ مشخص بودن کارها، واحدهای متولی، زمان، هزینه، مسئول اجراء و... دسترسی اساتید به منابع و تجهیزات تحقیقاتی؛ فراهم کردن منابع، کتابخانه، تجهیزات و امکانات آزمایشگاه مواد و ابزار را برای کارهای پژوهشی اعضا توسط گروه، سازوکارهای لازم برای تحقیق بدون دغدغه در اساتید فراهم کنیم</p>		



	فعالیت‌ها و همکاری مشترک	نقش همکاران در گروه (پژوهش‌ها، مقالات همکاران و... را بخواند و نظرات خود را ارائه دهند) ؛ حمایت از کارهای پژوهشی مشترک بالا بردن ظرفیت انجام کارهای مشترک در بین اعضای هیئت‌علمی ؛ گروه از فعالیت‌های مشترک بین اعضاء و گروه‌های آموزشی حمایت کند؛ اساتید ما باید کارهای پژوهشی مشترک با اساتید دیگر گروه داشته باشند؛ همکاری و مشارکت های اعضای هیئت‌علمی با هم در زمینه تحقیقات و پژوهش‌ها و انجام تحقیقات مشترک ؛ هم‌افزایی ناشی از همکاری‌ها ؛ استفاده از دانش هم ؛ فعالیت‌های گروهی و جمعی و مشترک اعضای هیئت‌علمی در گروه‌های آموزشی ؛ تجارب اساتید برای ورود به جامعه در اختیار اساتید دیگر قرار گیرد ؛
	تعیین تکالیف و وظایف	آگاهی اعضای هیئت‌علمی از تکالیفی که برعهده دارد آگاهی اعضای هیئت‌علمی از تکالیفی که دانشگاه برایش ترسیم کرده ؛ آگاهی بخشی و اطلاع‌رسانی اولویت‌های پژوهشی و منابع پژوهشی ؛
۳۰۳۰۴۰۵۰۶۰۷۰۸۰۹۱۰۱۱۰۱۲۰۱۳	ایجاد مشوق و انگیزه	تحریک انگیزه برای انجام پژوهش ؛ با انگیزه بودن اعضای هیئت‌علمی ؛ ایجاد انگیزه در اعضای هیئت‌علمی از نظر روحی و روانی بخطر مفید بودن و مؤثر بودن نتایج تحقیقاتش ؛ آیین نامه‌ها به‌عنوان یک ابزار تشویقی ؛ ایجاد علاقه و انگیزه برای انجام پژوهش در اساتید ؛ تزریق حس مؤثر و مفید بودن ؛ تشویق و تسهیل مشارکت اعضای هیئت‌علمی برای ارائه یافته‌های تحقیقاتش در جشنواره‌ها و همایش‌ها توسط گروه ؛ مشوق‌ها و حمایت‌ها از اعضای هیئت‌علمی برای انجام تحقیق باید فراهم شود ؛ اثر حمایت‌ها و کمک‌های مالی تحقیقات در افزایش انگیزه اساتید برای انجام تحقیقات آیین نامه‌ها جهت دهنده، برانگیزنده و مفید و مؤثر برای حل فصل مشکلات کشور باشد و منجر به فعالیت‌های پژوهشی اثربخش شود ؛ برای تشویق و ایجاد انگیزه باید اقدامات انجام شده در زمینه مسائل جامعه هم باید در چاپ مقالات در اولویت قرار بگیرد تشویق به افرادی که سراغ موضوعات مورد نیاز جامعه می‌روند ؛ فعالیت‌های پژوهشی به خود استاد و انگیزه او بر می‌گردد، توجه به رابطه مداری در مواجهه با اساتید برای جلب همکاری ؛
	مشاوره و راهنمایی	راهنمایی برای چاپ مقالات در مجلات معتبر ؛ سیستم‌های مشاوره پژوهشی فعال شود راهنمایی اساتید که مقالات خود را در مجلات معتبر چاپ کند ؛
	کاهش درگیری‌های آموزشی	اشتغالات و درگیری‌های اساتید را کم شود و سازوکارهای لازم برای تحقیق بدون دغدغه در اساتید فراهم کنیم ؛ اساتید همش به آموزش نپردازد ؛
	توانمندسازی و توانمند سازی	توانمند بودن اعضای هیئت‌علمی دادن آموزش‌های پژوهشگری در زمینه روش‌های تحقیق ؛ آموزش پژوهشگری توانمند کردن اساتید در زمینه تحقیق و پژوهش ؛ توانمندی‌های لازم در اساتید مورد توجه قرار گیرد ؛ جذب استاد توانمند در زمینه فعالیت‌های پژوهشی ؛ آموزش و به روز رسانی دانش اساتید در زمینه روش‌های جدید تحقیق، نرم‌افزارها و غیره ؛ آموزش و توانمند سازی اساتید در زمینه پژوهش جذب اساتید مستعد پژوهشی (رزومه بهتری و توانمندی بیشتری در زمینه پژوهش دارند) برگزار می‌شود ؛ کارگاه‌هایی در زمینه تحقیق و پژوهش، روش‌ها و نرم‌افزارهای جدید و... برای توانمند سازی اساتید ؛ اساتید منابع علمی و مجلات را در رشته خود شناسند اساتید باید زبان علمی و فنی رشته خود را بدانند، اساتید روش تحقیق بدانند... اساتید برای تحقیق وقت بگذارند ؛ توانمند سازی ؛ ارتباط فعالیت‌های پژوهشی به توانمندی
	اخلاق‌گرایی	رعایت اخلاق در پژوهش ؛ پیشگیری و مقابله با سرقت علمی ؛ رعایت اخلاق در زمینه پژوهش و حذف سرقت علمی، مشارکت اسمی و... در پژوهش‌ها ؛
	تصحیح شاخص‌ها و فرایندهای ارزیابی	. استفاده از متخصصین بیرون دانشگاه برای ارزیابی کارهای پژوهشی چون بازخورد این‌ها در بهبود کارها می‌تواند موثرتر باشد نیاز است شاخص‌ها و فرایندهای ارزیابی و نظارت بر تحقیقات هم تقویت و هم توانمند باشد تا تأثیر مثبت خودش را بگذارد. ؛ نظام ارزیابی پژوهش‌ها منطقی تر و هدفمند تر به سمت تحقیقات کاربردی و مورد نیاز جامعه باشد. ؛
۳۰۳۰۴۰۵۰۶۰۷۰۸۰۹۱۰۱۱۰۱۲۰۱۳	نظارت بر فرایند پژوهشی	نظارت بر انعقاد قرارداد و واگذاری پژوهش‌ها ؛ دانشگاه باید دائماً تحقق اهداف خود در حوزه پژوهش را با شاخص‌ها رصد کند بررسی میزان رعایت معیارهای پژوهش توسط اساتید ؛ مهم بودن نقش ناظران در ارزیابی ؛ کارفرما در ارزیابی و نظارت پژوهش‌ها نقش داشته باشند ؛ وجود کارفرما، ناظر و داور به بهبود کار کمک می‌کند ؛ ارزیابی و رصد روند پژوهشی اعضای هیئت‌علمی با شاخص‌ها رصد روند ضریب تأثیر (لاتین) اعضای هیئت‌علمی رصد روند اچ ایندکس اعضای هیئت‌علمی ؛ اساتید از همان ابتدای انتخاب منابع، یک ارزیابی از کارش داشته باشد کدام مجله برای چاپ مقاله بهتر است از کدام روش بهتر داده‌ها جمع‌آوری می‌شود... نظارت بر پژوهش‌ها ؛
	شناسایی و تحلیل اثربخشی‌ها	بررسی اثربخشی پژوهش‌ها ؛ دانشگاه باید به شکل صحیح آسیب‌های کار را شناسایی کند شناسایی و تحلیل میزان فاصله عملکرد با اهداف برگشت به چرخه با بازخورد ؛ عملکرد پژوهشی را با ارزیابی درست و بازخورد آن به اساتید، اصلاح یا تغییر لازم برای بهبود مستمرا فرایند، داده شود. ؛ بررسی کیفیت و اثربخشی پژوهش‌ها ارزیابی ضرورت و مفید بودن پژوهش‌ها بررسی اینکه پژوهش به درد جامعه می‌خورد و اثربخشی لازم را دارد
	توجه به کاربست‌ها	ارزیابی از اجرای آن { کربست نتایج پژوهش }، ؛ توجه به کاربست پژوهش‌ها ؛
	بازخورد دهی	تنظیم و اجرای نظام نامه تشویق و تنبیه بر اساس شاخص‌ها و نتایج عملکرد، ؛ عملکرد پژوهشی را با ارزیابی درست و بازخورد آن به اساتید، اصلاح یا تغییر لازم برای بهبود مستمرا فرایند، داده شود. ؛ ارزیابی سیاست‌ها و برنامه‌های پژوهشی و ارائه بازخورد به پژوهشگر و مدیریت ؛

۷- الگوی مدیریت کیفیت فعالیت پژوهشی اعضای

هیئت‌علمی تا چه اندازه دارای اعتبار است؟

طبق گفته محققان قدرت رابطه بین عامل (متغیر پنهان) و متغیر قابل مشاهده به وسیله بار عاملی نشان داده می‌شود. بار عاملی مقداری بین صفر و یک است. اگر بار عاملی کمتر از ۰/۴ باشد رابطه ضعیف در نظر گرفته شده و از آن صرف نظر می‌شود. بار عاملی بین ۰/۴ تا ۰/۶ قابل قبول است و اگر بزرگ‌تر از ۰/۶ باشد خیلی مطلوب است [۱۶]. برخی از صاحب نظران پیشنهاد حذف متغیرهای مشاهده‌پذیری را از مدل می‌دهند که بار عاملی آن‌ها زیر ۰/۴ باشد. نمودارهای ۱ و ۲ به ترتیب بارهای عاملی و نمرات تی مربوط به مدل اندازه‌گیری مدیریت کیفیت پژوهشی اعضای هیات علمی را نشان می‌دهد.

به منظور تحلیل الگوی مدیریت کیفیت فعالیت پژوهشی اعضای هیات علمی از مدل یابی معادلات ساختاری استفاده گردید. همان‌طور که مشاهده می‌شود در نمودارهای ۱ و ۲ خروجی Smart - PIS بارهای عاملی و مقادیر t مدل‌های اندازه‌گیری سازه مدیریت کیفیت پژوهش اعضای هیات علمی را نشان می‌دهد.

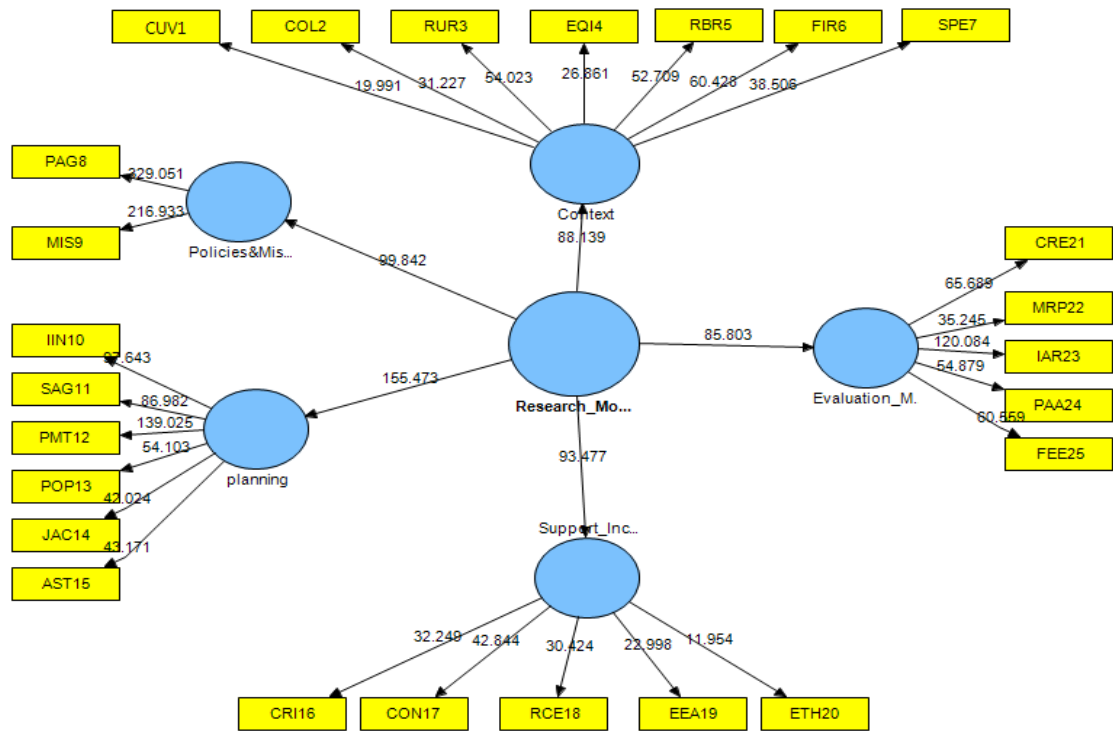
بر اساس یافته‌های جدول ۲ مهم‌ترین ابعاد مدیریت کیفیت فعالیت‌های پژوهشی اعضای هیئت‌علمی شامل ابعاد بستر سازی، سیاست‌ها و ماموریت‌ها، برنامه‌ریزی و نظارت و ارزیابی به دست آمد. لازم ذکر است بعد بستر سازی شامل مؤلفه‌های؛ فرهنگی/ارزشی، ارتباطاتی/اطلاعاتی، قوانین و مقررات، تجهیزات و زیر ساخت، رفع موانع و محدودیت، منابع مالی و تخصص گرایبید، سیاست‌ها و ماموریت‌ها شامل مؤلفه‌های؛ سیاست‌ها و اهداف و ماموریت؛ بعد برنامه‌ریزی شامل مؤلفه‌های؛ شناسایی مسائل و نیازها و اولویت‌ها، هدف‌گذاری، تدوین برنامه و حرکت در جهت آن، تمهید عملیاتی شدن برنامه، فعالیت‌ها و همکاری مشترک، تعیین تکالیف و وظایف، ایجاد مشوق و انگیزه، راهنمایی و مشاوره، کاهش درگیری‌های آموزشی و اجرایی، توانمند سازی و توانمند یابی و اخلاق گرایی؛ و بعد نظارت و ارزیابی شامل مؤلفه‌های؛ تصحیح شاخص‌ها و فرایندهای پژوهشی، نظارت بر فرایند پژوهشی، شناسایی و تحلیل اثربخشی پژوهش‌ها، توجه به کاربست پژوهش‌ها و بازخورددهی می‌باشد.

۶- الگوی مناسب و مطلوب مدیریت کیفیت فعالیت

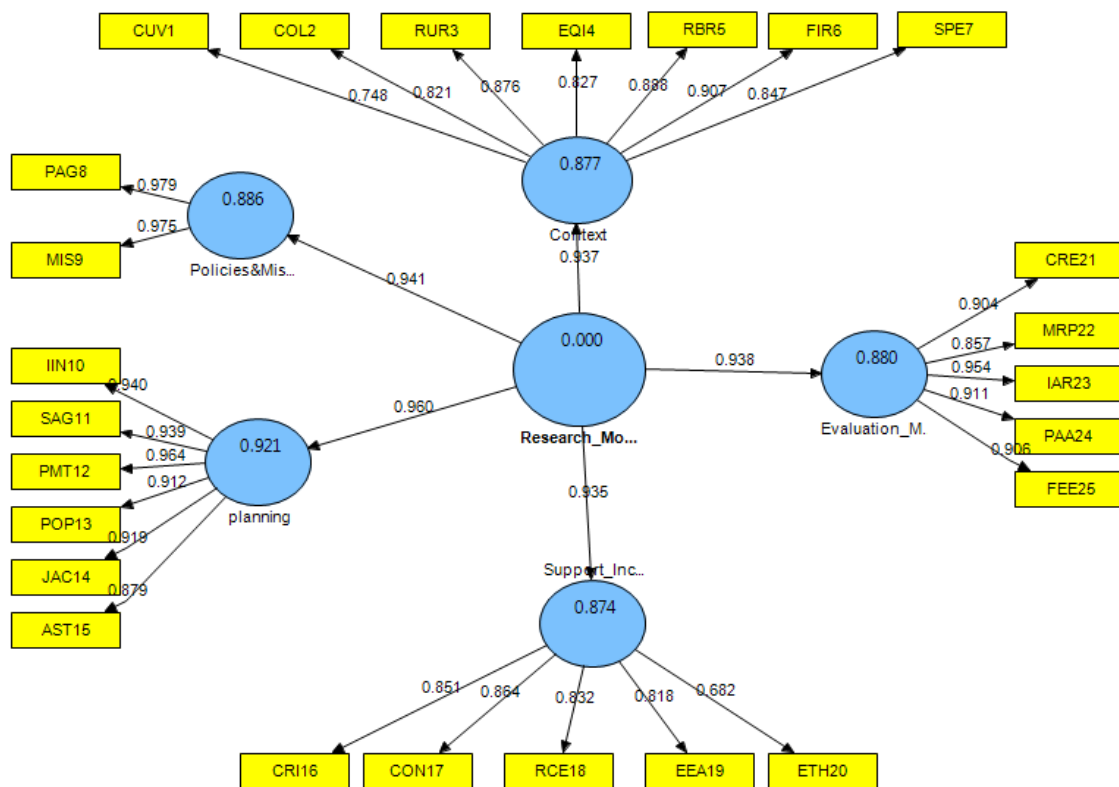
پژوهشی اعضای هیئت‌علمی در دانشگاه‌ها چگونه است؟

بر اساس یافته‌های کیفی به دست آمده از تحلیل تم مصاحبه با صاحب‌نظران، خبرگان و مطلعین کلیدی که در جدول بالا گزارش گردیده است، الگوی پیشنهادی مدیریت کیفیت فعالیت پژوهشی در شکل زیر به صورت شماتیک ارائه شده است.





نمودار ۱. آزمون مدل اکتشافی مدیریت کیفیت پژوهش اعضای هیات علمی



نمودار ۲. نمرات تی مربوط به آزمون مدل اکتشافی مدیریت کیفیت پژوهش اعضای هیات علمی

تصحیح ملاک‌ها و فرایندهای ارزیابی پژوهشی (CRE^{۴۷}) نظارت بر فرایند پژوهشی (MRP^{۴۸}) شناسایی و تحلیل اثربخشی پژوهش‌ها (IAR^{۴۹}) شناسایی و تحلیل اثربخشی پژوهش‌ها (IAR) توجه به کاربست پژوهش‌ها (PAA^{۵۰}) بازخورددهی (FEE^{۵۱}) ۵ بعد با عنوان‌های بستر سازی، سیاست‌ها و ماموریت‌ها، برنامه‌ریزی، نظام‌های حمایتی/تشویقی و ارزیابی و نظارت حاصل شده که این ۵ بعد عامل‌های مرتبه اول می‌باشند. از ترکیب این ۵ بعد، یک سازه به نام مدیریت کیفیت فعالیت پژوهشی اعضای هیات علمی حاصل می‌شود، که عامل مرتبه دوم نامیده می‌شود.

۸- تحلیل عاملی تأییدی مرتبه اول

در تحلیل عاملی مرتبه اول هر چه میزان بار عاملی به عدد یک نزدیک‌تر باشد، در واقع نشان دهنده این مسئله است که گویه‌های پرسشنامه ارتباط قوی‌تری با متغیرهای مکنون دارد. در جدول زیر مقادیر بار عاملی و آماره تی برای نشانگرهای هر سازه گزارش گردیده است.

مدل اندازه‌گیری مدیریت کیفیت پژوهش اعضای هیئت‌علمی از نوع مرتبه دوم هست. در تحلیل عاملی تأییدی مرتبه دوم علاوه بر بررسی رابطه متغیرهای مشاهده‌پذیر با متغیرهای پنهان، رابطه متغیرهای پنهان با سازه اصلی خود نیز بررسی می‌شود. به این صورت که در مرتبه اول از ترکیب ۲۵ مؤلفه فرهنگی/ارزشی (CUV^{۲۷})، ارتباطاتی/اطلاعاتی (COI^{۲۸})، قوانین و مقررات (RUR^{۲۹})، تجهیزات و زیرساخت (EQI^{۳۰})، رفع موانع و محدودیت‌ها (RBR^{۳۱}) منابع مالی (FIR^{۳۲}) تخصص‌گرایی (SPE^{۳۳}) سیاست‌ها و اهداف (PAG^{۳۴}) ماموریت (MIS^{۳۵})، شناسایی مسائل و نیازها و اولویت‌ها (IIN^{۳۶}) هدف‌گذاری (SAG^{۳۷})، تدوین برنامه و حرکت در جهت آن (PMT^{۳۸}) تمهید عملیاتی شدن برنامه (POP^{۳۹}) فعالیت‌ها و همکاری مشترک (JAC^{۴۰}) تعیین تکالیف و وظایف (AST^{۴۱}) ایجاد مشوق و انگیزه (CRI^{۴۲})، راهنمایی و مشاوره (CON^{۴۳}) کاهش درگیری‌های آموزشی و اجرایی (RCE^{۴۴}) توانمندسازی و توانمندسازی (EEA^{۴۵}) اخلاق‌گرایی (ETH^{۴۶})

44. Reduce Conflict And Executive Training
45. Empowering And Enabling Access
46. Ethics
47. Correction Of Research Evaluation Indicators And Processes
48. Monitoring The Research Process
49. Identification And Analysis Of Research Effectiveness
50. Paying Attention To The Application Of Research
51. Feedback

27. Cultural / Value
28. Communication / Information
29. Rules And Regulations
30. Equipment And Infrastructure
31. Removing Barriers And Restrictions
32. Financial Resources
33. Specialization
34. Policies And Goals
35. Mission
36. Identifying Issues And Needs And Priorities
37. Setting A Goal
38. Planning And Move Towards It
39. Provision Of Operational Programs
40. Joint activities And Cooperation
41. Assign Tasks
42. Create Incentives
43. Consultation



جدول ۳. مقادیر بار عاملی برای نشانگرهای هر عامل در قالب مدل مدیریت کیفیت فعالیت پژوهشی

ابعاد	مؤلفه‌ها	بار عاملی	آماره تی	سطح معنی داری	نتیجه
بستر سازی	فرهنگی/ارزشی (CUV)	0.747875	19.991428	.۰۱	تأیید نشانگر
	ارتباطاتی / اطلاعاتی (COI)	0.820794	31.227445	.۰۱	تأیید نشانگر
	قوانین و مقررات (RUR)	0.875625	54.023216	.۰۱	تأیید نشانگر
	تجهیزات و زیر ساخت (EQI)	0.826591	26.861258	.۰۱	تأیید نشانگر
	رفع موانع و محدودیت‌ها (RBR)	0.887902	52.709020	.۰۱	تأیید نشانگر
	منابع مالی (FIR)	0.907009	60.428434	.۰۱	تأیید نشانگر
	تخصص گرای (SPE)	0.846698	38.505539	.۰۱	تأیید نشانگر
سیاست ها و ماموریت (MIS) ها	سیاست ها و اهداف (PAG)	0.978887	329.050654	.۰۱	تأیید نشانگر
	ماموریت (MIS)	0.975048	216.933433	.۰۱	تأیید نشانگر
برنامه ریزی	شناسایی مسائل و نیازها و اولویت‌ها (IIN)	0.940040	97.642966	.۰۱	تأیید نشانگر
	هدف گذاری (SAG)	0.938877	86.982355	.۰۱	تأیید نشانگر
	تدوین برنامه و حرکت در جهت آن (PMT)	0.963710	139.025091	.۰۱	تأیید نشانگر
	تمهید عملیاتی شدن برنامه (POP)	0.912109	54.103287	.۰۱	تأیید نشانگر
	فعالیت ها و همکاری مشترک (JAC)	0.918577	42.023505	.۰۱	تأیید نشانگر
	تعیین تکالیف و وظایف (AST)	0.878921	43.171013	.۰۱	تأیید نشانگر
	ایجاد مشوق و انگیزه (CRI)	0.851162	32.248956	.۰۱	تأیید نشانگر
نظام های حمایتی /تشویقی	راهنمایی و مشاوره (CON)	0.863635	42.843805	.۰۱	تأیید نشانگر
	کاهش درگیری های آموزشی و اجرایی (RCE)	0.831680	30.423751	.۰۱	تأیید نشانگر
	توانمند سازی و توانمند یابی (EEA)	0.817643	22.997651	.۰۱	تأیید نشانگر
	اخلاق گرای (ETH)	0.681912	11.954319	.۰۱	تأیید نشانگر
ارزیابی و نظارت	تصحیح ملاک ها و فرایندهای ارزیابی پژوهشی (CRE)	0.904209	65.688806	.۰۱	تأیید نشانگر
	نظارت بر فرایند پژوهشی (MRP)	0.857427	35.245233	.۰۱	تأیید نشانگر
	شناسایی و تحلیل اثربخشی پژوهش ها (IAR)	0.954274	120.084120	.۰۱	تأیید نشانگر
	توجه به کاربرست پژوهش ها (PAA)	0.911329	54.878654	.۰۱	تأیید نشانگر
	بازخورد دهی (FEE)	0.906224	60.558683	.۰۱	تأیید نشانگر

۱۱- روایی همگرا

برای بررسی روایی همگرا از شاخص میانگین واریانس استخراج شده (AVE) استفاده گردیده است. با توجه به جدول ۵ شاخص AVE در مورد همه متغیرها از میزان ۰/۵۰ بیشتر است که خود دلیل بر روایی همگرای مناسب مدل اندازه‌گیری سازه مدیریت کیفیت پژوهش است.

جدول ۵. شاخص روایی همگرا مدل‌های اندازه‌گیری سازه مدیریت کیفیت پژوهش

شاخص AVE	مدل‌های اندازه‌گیری
0.715846	بستر سازی
0.954470	سیاست‌ها و ماموریت (MIS) ها
0.857022	برنامه‌ریزی
0.659115	نظام‌های حمایتی /تشویقی
0.823036	ارزیابی و نظارت

۱۲- روایی واگرا یا تشخیصی

به منظور بررسی روایی تشخیصی یا واگرای مدل اندازه‌گیری از دو معیار آزمون بار عرضی و آزمون فورنل-لارکر استفاده شده است که نتایج این دو آزمون در جداول زیر ارائه گردیده است.

الف) شاخص بار عرضی یا مقطعی

جدول ۶ شاخص بار عرضی سازه مدیریت کیفیت پژوهش اعضای هیئت علمی را نشان می‌دهد. همان‌طور که مشاهده می‌شود، تمام متغیرهای مشاهده‌پذیر بار عاملی بیشتری روی متغیر مکنون مربوط به خود را دارند. لذا با توجه به یافته‌های به دست آمده از این آزمون می‌توان گفت این مدل اندازه‌گیری از روایی تشخیصی مناسبی برخوردار است.

همان‌طور که در شکل بالا مشخص است نتایج حاصل از تحلیل عاملی مرتبه اول نشان داد که تمامی گویه‌های سازه مدیریت کیفیت فعالیت پژوهشی دارای بار عاملی مناسبی بالاتر از ۰/۷ بر متغیر مکنون مربوط به خود هستند که با در نظر گرفتن مقدار t متناظر با هر بار عاملی در سطح ۰/۰۱ معنی‌دار می‌باشند. در نتیجه، می‌توان گفت این نشانگرها از دقت لازم برای اندازه‌گیری سازه‌های مربوط به خود برخوردار هستند.

۹-آزمون پایایی

در این پژوهش، برای بررسی پایایی مدل مدیریت کیفیت فعالیت پژوهشی اعضای هیئت علمی از دو معیار پایایی ترکیبی و آلفای کرونباخ استفاده شده است. همان‌طور که از جدول ۴ مشخص است، پایایی ترکیبی و آلفای کرونباخ تمامی متغیرهای مربوط به سازه مدیریت کیفیت فعالیت پژوهشی بالاتر از ۰/۷۰ است لذا، پایایی مدل اندازه‌گیری مورد تأیید قرار می‌گیرد.

جدول ۴. پایایی مدل اندازه‌گیری سازه مدیریت کیفیت پژوهش

مدل‌های اندازه‌گیری	پایایی ترکیبی	آلفای کرونباخ
بستر سازی	0.946164	0.933128
سیاست‌ها و ماموریت	0.976704	0.952379
برنامه‌ریزی	0.972925	0.966455
نظام‌های حمایتی /تشویقی	0.905702	0.868728
ارزیابی و نظارت	0.958725	0.945956

۱۰-آزمون روایی

برای بررسی روایی مدل اندازه‌گیری از روایی همگرا و روایی واگرا استفاده گردید.

جدول ۶. نتایج شاخص بار عرضی برای آزمون روایی تشخیصی مدل اندازه‌گیری سازه مدیریت کیفیت پژوهش

ارزیابی و نظارت	نظام های حمایتی / تشویقی	برنامه ریزی	سیاست ها و ماموریت (MIS)	بستر سازی	
0.600547	0.512466	0.592100	0.645446	0.747875	فرهنگی/ارزشی (CUV)
0.770218	0.751455	0.781699	0.783624	0.820794	ارتباطاتی/اطلاعانی (COI)
0.718111	0.726234	0.694154	0.721291	0.875625	قوانین و مقررات (RUR)
0.662876	0.718787	0.670848	0.698718	0.826591	تجهیزات و زیر ساخت (EQI)
0.695264	0.783183	0.683640	0.696450	0.887902	رفع موانع و محدودیت ها (RBR)
0.696434	0.800697	0.758612	0.811475	0.907009	منابع مالی (FIR)
0.691409	0.692734	0.764587	0.796795	0.846698	تخصص گرای (SPE)
0.841742	0.889317	0.900423	0.978887	0.915846	سیاست ها و اهداف (PAG)
0.789249	0.794009	0.877579	0.975048	0.784145	ماموریت (MIS)
0.862115	0.862803	0.940040	0.908755	0.764152	شناسایی مسائل و نیازها و اولویت ها (IIN)
0.852787	0.819039	0.938877	0.867977	0.764044	هدف گذاری (SAG)
0.886718	0.851590	0.963710	0.899382	0.834783	تدوین برنامه و حرکت در جهت آن (PMT)
0.799227	0.770226	0.912109	0.797102	0.765433	تمهید عملیاتی شدن برنامه (POP)
0.810136	0.801388	0.918577	0.818467	0.759196	فعالیت ها و همکاری مشترک (JAC)
0.801288	0.743618	0.878921	0.756653	0.766860	تعیین تکالیف و وظایف (AST)
0.800276	0.851162	0.856464	0.777896	0.742864	ایجاد مشوق و انگیزه (CRI)
0.725728	0.863635	0.682294	0.693412	0.664236	راهنمایی و مشاوره (CON)
0.677181	0.831680	0.716551	0.752429	0.716418	کاهش درگیری های آموزشی و اجرایی (RCE)
0.682885	0.817643	0.688534	0.694078	0.738583	توانمند سازی و توانمند یابی (EEA)
0.635292	0.681912	0.574786	0.566244	0.556613	اخلاق گرای (ETH)
0.904209	0.863284	0.870785	0.812724	0.748759	تصحیح ملاک ها و فرایندهای ارزیابی پژوهشی (CRE)
0.857427	0.671476	0.740725	0.695203	0.639983	نظارت بر فرایند پژوهشی (MRP)
0.954274	0.815747	0.877092	0.801804	0.770971	شناسایی و تحلیل اثربخشی پژوهش ها (IAR)
0.911329	0.797281	0.825464	0.767127	0.741710	توجه به کاربست پژوهش ها (PAA)
0.906224	0.787924	0.773936	0.707487	0.803222	بازخورد دهی (FEE)

ب) شاخص فورنل لارکر ۵۲

جدول ۸. شاخص اشتراک با روایی متقاطع برای سازه

مدیریت کیفیت پژوهش

شاخص اشتراک با روایی متقاطع CV Com	
0.643937	بستر سازی
0.703315	سیاست ها و ماموریت (MIS) ها
0.755603	برنامه‌ریزی
0.504954	نظام های حمایتی /تشویقی
0.685137	ارزیابی و نظارت

۱۴- تحلیل عاملی تأییدی مرتبه دوم

همان‌طور که مشاهده می‌شود یافته‌های به دست آمده در جدول ۹ نشان دهنده این است که مقادیر بار عاملی در سطح ۰/۰۱ معنی دار است. به عبارتی دیگر، مقدار t متناظر با هر بار عاملی بیشتر از مقدار بحرانی آن (۲/۵۸) در سطح ۰/۰۱ است. همچنین، مقادیر پایایی مرکب و آلفای کرونباخ به ترتیب برابر با ۰/۹۲۷ و ۰/۸۹۴ می‌باشد که خود بیان‌گر همسانی درونی بالای متغیرها می‌باشد. همچنین مقدار AVE برابر با ۰/۷۶۱ گزارش شده که از میزان ۰/۵۰ بیشتر بوده و در نتیجه روایی همگرای مدل نیز تأیید می‌شود. ضریب تعیین R^2 ارتباط بین واریانس تبیین شده یک متغیر مکنون را با مقدار کل واریانس آن نشان می‌دهد که همان‌طور که در جدول پایین مشاهده می‌شود، R^2 تمامی مدل‌های اندازه‌گیری موردنظر مناسب و قابل توجه می‌باشد

جدول ۹. نتایج تحلیل عاملی تأییدی مرتبه دوم

برای سازه مدیریت کیفیت فعالیت پژوهشی

سازه	بار عاملی	مقدار t	سطح معنی داری	R^2
بستر سازی	0.936515	88.138791	۰/۰۱	0.877061
سیاست ها و ماموریت (MIS) ها	0.941023	99.842303	۰/۰۱	0.885524
برنامه‌ریزی	0.959801	155.472551	۰/۰۱	0.921218
نظام های حمایتی /تشویقی	0.934961	93.476595	۰/۰۱	0.874152
ارزیابی و نظارت	0.937994	85.803052	۰/۰۱	0.879832

مطابق با این معیار به منظور برخورداری از روایی تشخیصی، یک متغیر پنهان در مقایسه با سایر متغیرهای پنهان باید پراکندگی بیشتری را در بین مشاهده پذیرهای خودش داشته باشد. به عبارت دیگر، جذر میانگین واریانس استخراج شده AVE هر متغیر پنهان باید بیشتر از حداکثر همبستگی آن متغیر پنهان با متغیرهای پنهان دیگر باشد. همان‌طور که در جدول ۷ مشخص است جذر میانگین واریانس استخراج شده هر متغیر پنهان بیشتر از حداکثر همبستگی آن متغیر پنهان با متغیرهای پنهان دیگر باشد، که این خود بیان‌کننده روایی تشخیصی مناسب مدل اندازه‌گیری مورد بررسی هست.

جدول ۷. نتایج شاخص فورنل لارکر برای آزمون روایی

تشخیصی مدل اندازه‌گیری سازه مدیریت کیفیت

پژوهش

برنامه‌ریزی	نظام های حمایتی /تشویقی	سیاست ها و ماموریت (MIS)	ارزیابی و نظارت	بستر سازی
				0.846077
			0.907213	0.818528
		0.97697	0.835762	0.872745
			0.870290	0.846677
0.925755	0.873949	0.910368	0.903128	0.838229

۱۳- آزمون کیفیت مدل اندازه‌گیری

همان‌طور که از جدول ۸ مشخص است، در مدل اندازه‌گیری مورد بررسی، مقادیر شاخص اشتراک با روایی متقاطع مثبت و بالا هست، که این خود کیفیت مدل اندازه‌گیری را تأیید می‌نماید.

در جدول ۱۱، مقادیر اشتراکی مربوط به عوامل اصلی مدل آورده شده است.

جدول ۱۱: مقادیر اشتراکی مربوط به عوامل اصلی مدل

عوامل اصلی مدل	مقادیر اشتراکی
بستر سازی	0.715846
سیاست ها و ماموریت ها	0.954470
برنامه‌ریزی	0.857022
نظام های حمایتی / تشویقی	0.659115
ارزیابی و نظارت	0.823036

با توجه به جدول ۱۱ متوسط مقادیر اشتراکی برابر است با،

$$Communality = \frac{0.715+0.954+0.857+0.659+0.823}{5} = 0.801$$

در جدول ۱۲ مقادیر R^2 مدل آورده شده است.

جدول ۱۲. مقادیر R^2 مربوط به سازه مدیریت کیفیت

فعالیت پژوهشی

متغیرهای درون زا	R^2
بستر سازی	0.877061
سیاست ها و ماموریت (MIS) ها	0.885524
برنامه‌ریزی	0.921218
نظام های حمایتی / تشویقی	0.874152
ارزیابی و نظارت	0.879832

با توجه به جدول ۱۲ متوسط R^2 برابر است با،

$$R2 = \frac{0.877 + 0.885 + .921 + 0.874 + 0.879}{5} = 0.887$$

لذا، با توجه به آنچه گفته شد شاخص نیکویی براز مدل به شکل زیر محاسبه می‌گردد،

$$GOF = \sqrt{0.801 * 0.887} = \sqrt{0.701} = 0.837$$

همان‌طور که مشخص است مقدار GOF برابر با ۰/۸۳۷ به دست آمده است که این میزان از ۰/۳۶ بیشتر بوده لذا عملکرد کلی مدل مدیریت کیفیت فعالیت پژوهشی اعضای هیات علمی در حد قوی ارزیابی می‌شود.

۱۶- بحث و نتیجه گیری

مطالعه حاضر با هدف ارائه الگویی برای مدیریت کیفیت برای فعالیت‌های پژوهشی اعضای هیئت‌علمی در دانشگاه‌ها شکل گرفت. به همین منظور در گام اول، محقق به مطالعه

سازه	بار عاملی	مقدار t	سطح معنی‌دار ی	R^2
AVE		۰,۷۰۳۸		
ρ		۰,۹۵۲		
α		۰,۹۳۲		

در ادامه، شاخص اشتراک با روایی متقاطع (CV Com) برای کل مدل محاسبه گردید که میزان این شاخص برابر با ۰/۵۵۷ گزارش شد که نشان از کیفیت مطلوب مدل دارد. در واقع، می‌توان گفت مدل مسیر توانایی پیش بینی متغیرهای مشاهده‌پذیر (در اینجا متغیرهای مکنون سطح اول) از طریق مقادیر متغیر پنهان متناظرشان را دارد. نتایج حاصل از آزمون کیفیت مدل ساختاری توسط شاخص افزونگی با روایی متقاطع (CV Red) در جدول ۱۰ گزارش گردیده است. همان‌طور که مشاهده می‌شود مدل اندازه‌گیری موردنظر از کیفیت مناسبی برخوردار است

جدول ۱۰. شاخص افزونگی با روایی متقاطع برای سازه

مدیریت کیفیت پژوهش

عوامل اصلی مدل	شاخص افزونگی با روایی متقاطع CV Red
بستر سازی	0.616147
سیاست ها و ماموریت ها	0.833423
برنامه‌ریزی	0.778576
نظام های حمایتی / تشویقی	0.565380
ارزیابی و نظارت	0.714306

۱۵- شاخصی نیکویی برازش (GOF)

به منظور بررسی شاخص نیکویی برازش مدل مدیریت کیفیت فعالیت پژوهشی اعضای هیات علمی از فرمول زیر استفاده شده است. همان‌طور که مشاهده می‌شود نیکویی برازش مدل از حاصل ضرب متوسط مقادیر اشتراکی و میانگین R^2 محاسبه می‌گردد.

$$GOF = \sqrt{\text{communality} \times R^2}$$

حاکم باشد (عبدالسلام^{۵۳}، ۲۰۰۸). تاکنون بررسی‌های متعددی در رابطه با این موضوع صورت گرفته است. در این بررسی‌ها به موضوعاتی از قبیل ایجاد فرهنگ پژوهش در دانشگاه (جنکس^{۵۴}، ۲۰۰۹؛ جوتان و جی^{۵۵}، ۲۰۰۳؛ روی^{۵۶} و همکاران، ۲۰۱۲؛ هیل و های^{۵۷}، ۲۰۱۱؛ وورال^{۵۸}، ۲۰۰۴) توسعه و رشد فرهنگ پژوهش در دانشگاه‌ها و محیط‌های فرهنگی (آزاد فر و حضرتی، ۱۳۸۹؛ ایبوت^{۵۹}، ۲۰۰۲؛ ایوانز، ۲۰۰۷؛ پرت و همکاران، ۱۹۹۹؛ چیتام، ۲۰۰۷؛ سالازر و آلمونته، ۲۰۰۷؛ طایفی، ۱۳۷۸؛ فرگوسن^{۶۰}، ۱۹۹۹؛ هیل، ۲۰۰۲) بازنگری اصطلاح فرهنگ پژوهش (هیل، ۱۹۹۹) بررسی فرهنگ پژوهش در دانشگاه (ناورین و ادیب، ۲۰۱۴) (موانع تحقیق و فرهنگ پژوهش در نظام آموزش عالی [۲۳] پرداخته شده است.

یکی دیگر از مولفه‌های بعد بستر سازی، مولفه ارتباطاتی/اطلاعاتی است تحقیقات محققان مختلف از جمله تحقیق نوروزی، ابوالقاسمی و قهرمانی (۱۳۹۴) به ارتباط منسجم و سازمان یافته بین دانشگاه‌ها و مراکز پژوهشی و رفع موانع ارتباطی؛ تحقیق شریعتمداری (۱۳۹۰) در زمینه اطلاع رسانی در زمینه تحقیقات؛ تحقیق (طاه، ۱۳۹۵) در زمینه فراهم کردن جلسات بحث و گفت و گو میان پژوهشگران، مدیران و سایر دست اندر کاران (منصوری، ۱۳۸۳)؛ کیانی هرچگانی و یارمحمدیان (۱۳۷۸) در زمینه استفاده از سیستم‌های اطلاع رسانی، تحقیق مظلومیان و همکاران (۱۳۸۹) در زمینه دسترسی به پایگاه‌ها و منابع اطلاعاتی حسین پور (۱۳۹۰) ارتباط میان دانشگاه با مراکز تحقیقاتی داخلی، ارتباط میان دانشگاه با مراکز تحقیقاتی خارجی، تحقیق کوترلیک و همکاران^{۶۱} (۲۰۰۲) در زمینه دسترسی به منابع اطلاعاتی، تحقیق ابودوله و ویر^{۶۲} (۲۰۰۷) در زمینه اهمیت دادن به برقراری ارتباط درون و برون سازمانی. لذا با توجه بیشتر و تمهید بستر ارتباطاتی/اطلاعاتی به عنوان راهکاری دیگر در زمینه پژوهش باید مورد توجه قرار گیرد.

دیگر مولفه بعد بستر سازی، مولفه قوانین و مقررات است؛ قوانین و مقررات نقش ریل گذاری برای انجام کارهای پژوهشی را دارند، کم و کیف قوانین و مقررات مسیر حرکت

نظام‌مند ادبیات مرتبط با موضوع پرداخت و پس از بررسی و تحلیل مبانی نظری و تجربی پژوهش، چارچوب الگو طراحی و تدوین گردید. بر این اساس، ابعاد مدیریت کیفیت فعالیت‌های پژوهشی اعضای هیئت‌علمی شامل ابعاد بسترسازی، سیاست‌ها و مأموریت‌ها، برنامه‌ریزی، نظام‌های حمایتی/تشویقی و بُعد ارزیابی و نظارت هست و مسیر بهبود مستمر فعالیت‌های پژوهشی اعضای هیئت‌علمی از این ابعاد عبور می‌کند. هر یک از این ابعاد خود شامل مؤلفه‌هایی هستند.

ابعاد اول مدیریت کیفیت فعالیت‌های پژوهشی بُعد بسترسازی است و به مجموعه فعالیت‌ها و شرایط لازم از قبیل فرهنگی/ارزشی، ارتباطاتی/اطلاعاتی، قوانین و مقررات، تجهیزات و زیر ساخت، رفع موانع و محدودیت‌ها، منابع مالی و تخصص گرایی اشاره دارد که در زمینه مدیریت کیفیت فعالیت‌های پژوهشی باید به آن توجه شود و به زعم خبرگان شرکت کننده در پژوهش از جمله ابعاد در خور توجه مدیریت کیفیت برای فعالیت‌های پژوهشی اعضای هیئت‌علمی محسوب می‌شوند، به عبارتی دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی برای مدیریت کیفیت فعالیت‌های پژوهشی در وهله اول باید بسترسازی لازم در این زمینه را فراهم کنند؛

مؤلفه اول این بُعد مولفه فرهنگی/ارزشی است و یکی از زیر مولفه‌های آن، نهادینه کردن فرهنگ پژوهش است؛ با نظر به این که فرهنگ پژوهش در دانشگاه‌ها و سایر مراکز آموزشی از کشوری به کشور دیگر و حتی در میان دانشگاه‌های یک کشور می‌تواند متفاوت باشد (علیزاده برجی، ۱۳۹۵)، لازم است بسترهای فرهنگی شناسایی و در جهت تقویت ارزش‌ها و هنجارهایی که پژوهش را تقویت و حمایت می‌کند اقدام کرد. واقعیت موضوع این است که فرهنگ حاکم بر فعالیت پژوهشی در دانشگاه‌ها حاکی از این است که فرهنگ حاکم نه تنها قوام و دوام ارزشمندی تحقیق و پژوهش را تضمین نکرده بلکه تا حد ملموسی گرایش به فرهنگ بازاری دارد؛ درحالی‌که در وضع مطلوب، باید فرهنگ تحقیقاتی و فرهنگ کارآفرینی در دانشگاه‌ها

58. Worrall
59. Ebutt
60. Ferguson
61. Abdosalam
62. Abu- Doleh & Weir

53. Abdosalam
54. Jenks
55. Jootun & Ghee
56. Roy
57. Hill & Haigh



اشاره شده است. نتایج پژوهش کوهن و جنینگ^{۶۳} (۲۰۰۲) دلالت بر آن دارد که درصد قابل توجهی از وقت هیئت علمی صرف آموزش می‌شود و به همین دلیل، اکثر اعضای هیئت علمی در کشورهای، وقت کافی برای انجام امور پژوهشی ندارند. از نظر کیم^{۶۴} (۲۰۰۵) هم از با اهمیت‌ترین این موانع انجام تحقیق، کمبود وقت است [۲۳]. اگر از میزان ساعات تدریس استادان کاسته شود و بخشی از آن به صورت موظف به پژوهش اختصاص یابد، شاهد نتایج پربار و ارزنده ای در نظام آموزش عالی خواهیم بود. پژوهش [۹] رفع مشکلات مربوط به زندگی اعضای هیئت علمی، کاهش تدریس (کسر موظفی تدریس)، جلوگیری از ورود تنش‌های سیاسی به محیط دانشگاه، کم کردن بار کاری و مسئولیت‌های اعضای هیئت علمی ابراهیم زاده (۱۳۹۵) اعطای امتیازات ویژه جهت تقویت انگیزه در این زمینه موثر می‌دانند.

مؤلفه ششم بُعد بسترسازی "منابع مالی" می‌باشد؛ تحقیق اسلامی (۱۳۹۶) نشان داد که "منابع مالی و کالبدی" بیشترین نقش را در تبیین کیفیت محیط پژوهشی و "درآمدزایی" بیشترین نقش را در تبیین کیفیت دستاوردهای پژوهشی دارد، نتایج تحقیق [۳۲] و [۸] نیز نشان داد در پژوهش بودجه از عوامل موثر در تولیدات علمی است، [۴۶] نیز برای بهره‌وری پژوهشی اعضای هیئت علمی، مؤلفه بودجه پژوهشی را شناسایی کردند [۲]. بستر تمهیدات منابع و حمایت مالی در تحقیقات محققان مختلف بررسی شده از جمله [۳۱] عوامل اقتصادی مانند حمایت مالی و در نظر گرفتن تسهیلات و اعتبار لازم، [۳] اعتبارات مکفی فراهم کردن شرایط مالی، مناسب [۱۹]، [۹] حمایت مالی از فعالیت‌های پژوهشی، حمایت مالی از تحقیقات دانشگاهی، تخصیص به موقع اعتبارات پژوهش، معافیت مالیات از قراردادهای پژوهشی، کاهش هزینه تألیفات و نتایج پژوهشی، اختصاص بودجه جداگانه به پژوهش، افزایش حقوق و مزایای اعضای هیئت علمی، دسترسی به تسهیلات پژوهشی، وضعیت منابع مالی [۱]، رفع موانع مالی [۳۷]، تأثیر وضعیت اقتصادی، [۲۳] مورد بررسی قرار گرفته است.

مؤلفه هفتم بُعد بسترسازی "تخصص گرایی" می‌باشد؛ باید گفت که احتمالاً یکی از پیچیده‌ترین و ظریف‌ترین

محققان را مشخص می‌کند. آنچه امروز توجه بسیاری را به خود جلب کرده است رشد قارچ وار مقاله‌هاست. افزایش تعداد مقالات علمی در ایران، رابطه نزدیکی با سیاست‌های وزارت علوم در این رابطه دارد. به طوری که، وزارت علوم طی سال‌های اخیر، با تنظیم سیاست‌های تشویقی برای چاپ مقالات علمی، خواسته و یا ناخواسته به عطش موجود برای چاپ مقاله ISI دامن زده است [۲۳]. نوروزی، ابوالقاسمی و قهرمانی (۱۳۹۴) نیز غلبه دید کمیت‌گرا و عدم توجه کافی به کیفیت فعالیت‌های پژوهشی [۲۳]، کوتاه کردن پروسه بررسی و تصویب طرح‌های پژوهشی، [۹] تسریع مراحل اداری تصویب طرح در دانشگاه، تسریع مراحل پذیرش مقاله برای چاپ، تسریع مراحل پذیرش کتاب برای چاپ، شفافیت در شرایط جذب و نگهداری پژوهشگران را در این زمینه موثر می‌دانند. نیز در این زمینه مدیران و شیوه‌های مدیریتی آن‌ها را به عنوان یک عامل تأثیرگذار برای انجام کارهای پژوهشی معرفی می‌کند. بنابراین تحول اساسی در مقررات پژوهشی بر نظام آموزش عالی در جهت تسهیل و انعطاف پذیری مقررات؛ تعیین سیستمی علمی برای انتخاب مدیران کاردان، کاهش مقررات دست و پاگیر اداری، اصلاح ساختار و تشکیلات، ایجاد ثبات در مدیریت جهت تقویت مدیریت پژوهشی ضرورت دارد [۳۴].

مؤلفه بعدی بعد بستر سازی تجهیزات و زیر ساخت است؛ شمس و همکاران (۱۳۸۷) دسترسی بهتر به امکانات پژوهشی، [۹] تأمین امکانات مورد نیاز پژوهش، تهیه رایانه، تأمین منابع علمی (مجلات تخصصی، اسناد و مدارک)، افزایش سرعت و پهنای اینترنت، تدارک بانک‌های اطلاع رسانی داخلی، توزیع مناسب امکانات پژوهشی را در این زمینه موثر می‌دانند؛ نتایج تحقیق [۳۲] و [۸] نشان داد در پژوهش امکانات و تجهیزات از عوامل موثر در تولیدات علمی است؛ در پژوهش اسلامی (۱۳۹۶) اشاره شد که محیط پژوهشی باید از منابع مالی و کالبدی و زیر ساخت‌های پژوهشی مناسب برخوردار باشد، بلند و رافن (۱۹۹۲) در تحقیق خود دریافتند که منابع و امکانات در دسترس در افزایش بهره‌وری پژوهش موثر است [۲].

مؤلفه پنجم بُعد بستر سازی "رفع موانع و محدودیت‌ها" می‌باشد؛ در این زمینه تحقیقات مختلفی انجام شده و مواردی مثل رفع ضوابط دست و پاگیر اداری و اجرایی [۳].

هیئت‌علمی در راستای اسناد بالادستی و نیز حل و فصل مسائل و دغدغه‌های کشور باشد، بنابراین سیاست‌گذاری‌ها به شکلی باشد تا تحقیقات به سمت مسائل مورد نیاز جامعه برود. در زمینه مولفه مأموریت نیز دانشگاه‌ها باید به سمت مأموریت‌گرایی و هدفمندی بروند و هر دانشگاهی مأموریت خاصی داشته باشد و نحوه محقق شدن آن تعیین و مشخص شود و هدایت اساتید در راستای اهداف و سیاست‌های پژوهشی دانشگاه‌ها انجام شود

بعد سوم مدیریت کیفیت فعالیت‌های پژوهشی بُعد برنامه‌ریزی است و به مجموعه فعالیت‌ها و شرایط لازم از قبیل شناسایی مسائل و نیازها و اولویت‌ها، هدف‌گذاری، تدوین برنامه و حرکت در جهت آن، تمهید عملیاتی شدن برنامه، فعالیت‌ها و همکاری مشترک، تعیین تکالیف و وظایف اشاره دارد که در زمینه مدیریت کیفیت فعالیت‌های پژوهشی باید به آن توجه شود و به زعم خبرگان شرکت‌کننده در پژوهش از جمله ابعاد در خور توجه مدیریت کیفیت برای فعالیت‌های پژوهشی اعضای هیئت‌علمی محسوب می‌شوند، به عبارتی دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی برای مدیریت کیفیت فعالیت‌های پژوهشی باید برنامه‌ریزی داشته باشند؛ در مؤلفه " شناسایی مسائل و نیازها و اولویت‌ها " شناسایی مسائل و نیازها و اولویت‌ها مهم است، دانشگاه‌ها به این سمت کشیده می‌شوند که کشور چه می‌خواهد؟ صنعت چه می‌خواهد؟ و.. تا انجام دهیم؟ اعضای هیئت‌علمی ترجیح می‌دهند در پژوهش، ببینند کشور، استان، شهر، بازار چه نیازی دارد؟ یعنی مسئله و نیاز محوری تحقیقات باید مورد توجه باشد. در مؤلفه " هدف‌گذاری " لازم است اهداف پژوهشی نقطه شروع پژوهش است، اهداف و سیاست‌ها و برنامه‌های دانشگاه در زمینه پژوهش باید روشن و شفاف باشد و کیفیت فعالیت‌های پژوهشی از هدف‌گذاری مناسب شروع می‌شود؛ دانشگاه باید نگاه راهبردی به پژوهش داشته باشد و مهم‌ترین نقش مدیران دانشگاه‌ها تعیین اهداف پژوهشی باشد، اهداف پژوهشی باید در راستای انجام پژوهش بنیادی، تولید دانش جدید، تغییر مرزهای دانش و مورد استناد قرار گرفتن، بهبود کیفیت زندگی مردم، باشد. در عین حال باید پژوهش‌های در تراز جهانی به نحوی که استنادات بالایی داشته باشند مورد تاکید باشند. در مؤلفه " تدوین برنامه و حرکت در

وظایف هیئت‌علمی در دانشگاه‌ها نقش پژوهشی آن‌هاست. در این رابطه استادان نقش‌های متعددی را ایفا می‌کنند. مهم‌ترین این نقش‌ها عبارت‌اند از: کارگردان، تسهیل‌کننده، مشاور، مدرس، هدایت‌کننده، نقدکننده، حامی، دوست، مدیر و داور [۵]. بحث توانمندسازی اعضای هیئت‌علمی در زمینه پژوهش نیز در تحقیقات مختلف از جمله توانمندسازی اعضای هیئت‌علمی [۳]، تقویت بنیه‌های حرفه‌ای اساتید در زمینه پژوهش، و در قالب شرکت‌های اعضای هیئت‌علمی در سمینارهای داخلی و بین‌المللی، ترجمه و تألیف کتاب و مقالات، شرکت در کارگاه‌های آموزشی، انجام طرح‌های تحقیقاتی و مطالعه منابع جدید [۱]، برگزاری کارگاه آموزشی آشنایی با روش‌های تحقیق، برگزاری کارگاه آموزشی آشنایی با تکنیک‌های آماری، برگزاری کارگاه آشنایی با نرم افزارهای پژوهشی، برگزاری کارگاه‌های آشنایی با تایپ و نگارش پژوهش، برگزاری کارگاه‌های آشنایی با اصول مقاله‌نویسی، برگزاری کارگاه‌های آشنایی با جستجوی منابع، آموزش زبان انگلیسی برای استفاده از منابع خارجی، استخدام هیئت‌علمی با توجه به توان پژوهشی آن‌ها [۹]، تقویت و رشد شایستگی‌های محققان [۴۳] مورد تاکید قرار گرفته است.

بعد دوم مدیریت کیفیت فعالیت‌های پژوهشی بُعد سیاست‌ها و مأموریت‌ها است و به مجموعه فعالیت‌ها و شرایط لازم از قبیل سیاست‌ها و اهداف و مأموریت اشاره دارد که در زمینه مدیریت کیفیت فعالیت‌های پژوهشی باید به آن توجه شود و به زعم خبرگان شرکت‌کننده در پژوهش از جمله ابعاد در خور توجه مدیریت کیفیت برای فعالیت‌های پژوهشی اعضای هیئت‌علمی محسوب می‌شوند، به عبارتی دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی برای مدیریت کیفیت فعالیت‌های پژوهشی باید سیاست‌ها و مأموریت‌ها در این زمینه توجه کنند؛

در زمینه سیاست‌ها و اهداف باید برای پژوهش نقشه را داشت و این نقشه راه بر مبنای خواست و نیاز جامعه و سازمان‌ها و نهاد‌های مختلف باشد، باید با توجه به شرایط، سیاست‌های پژوهشی دانشگاه‌ها به سمت مسائل جامعه و به سمت تحقیق و پژوهش کاربردی هدایت شود، پژوهش‌های استادان را به سمت مسائل ملی هدایت کنیم، طرح‌های پژوهشی به سمت اولویت‌های کشور در جهت خودکفایی طرح‌های پژوهشی به سمت اولویت‌های کشور در جهت خودکفایی هدایت شود، پژوهش‌های اعضای

جهت آن " لازم است هر دانشگاهی متناسب با شرایط خود باید برنامه استراتژیک پژوهشی داشته باشد و فرایندها و برنامه‌ریزی‌هایی که برای تحقق این برنامه استراتژیک باید تدوین شود و اعضای هیئت‌علمی در چارچوب و برنامه ترسیم شده حرکت کنند و همچنین باید فعالیت‌های پژوهشی اساتید در قالب برنامه‌های توسعه گروه تعریف و پی‌گیری شود. در مؤلفه " تمهید عملیاتی شدن برنامه " لازم است امکان سنجی و تمهید عملیاتی و اجرایی شدن فعالیت پژوهشی یکی از مراحل فرایند کیفیت فعالیت‌های پژوهشی است؛ این مقدمات شامل مشخص بودن فرایند کارها، واحدهای متولی، زمان، بودجه، تجهیزات و امکانات آزمایشگاه مواد و ابزار، مسئول اجرا، منابع انسانی، ... است؛ در واقع سازوکارهای لازم در ابعاد مختلف آن برای عملیاتی شدن و تحقق بدون دغدغه یافته‌های تحقیق فراهم شود. در مؤلفه "فعالیت‌ها و همکاری مشترک" لازم است همکاری و مشارکت‌های اعضای هیئت‌علمی با هم در زمینه تحقیقات و پژوهش‌ها و انجام تحقیقات مشترک باید تقویت شود، و ظرفیت انجام کارهای مشترک در بین اعضای هیئت‌علمی بالا برود و از کارهای پژوهشی مشترک حمایت شود، اساتید ما باید کارهای پژوهشی مشترک با اساتید دیگر داشته باشند و از دانش هم استفاده کنند و تجارب اساتید برای ورود به جامعه در اختیار اساتید دیگر قرار گیرد و هم‌افزایی ناشی از این موضوع در عملکرد پژوهشی اعضای هیئت‌علمی نقش دارد. در مؤلفه "تعیین تکالیف و وظایف" لازم است تکالیف و وظایف پژوهشی اعضای هیئت‌علمی باید تعیین و مشخص شود و اعضای هیئت‌علمی از تکالیف پژوهشی که بر عهده دارد و دانشگاه برایش ترسیم کرده آگاه باشند؛ ضمن اینکه آگاهی بخشی و اطلاع‌رسانی اولویت‌های پژوهشی و منابع پژوهشی به اعضای هیئت‌علمی باید انجام شود،

بعد چهارم مدیریت کیفیت فعالیت‌های پژوهشی بعد نظام‌های حمایتی/تشویقی است و به مجموعه فعالیت‌ها و شرایط لازم از قبیل ایجاد مشوق و انگیزه، راهنمایی و مشاوره، کاهش درگیری‌های آموزشی و اجرایی، توانمندسازی و توانمند یابی و اخلاق‌گرایی اشاره دارد که در زمینه مدیریت کیفیت فعالیت‌های پژوهشی باید به آن توجه شود و به زعم خبرگان شرکت‌کننده در پژوهش از جمله ابعاد در خور توجه مدیریت کیفیت برای فعالیت‌های

پژوهشی اعضای هیئت‌علمی محسوب می‌شوند، به عبارتی دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی برای مدیریت کیفیت فعالیت‌های پژوهشی باید نظام‌های حمایتی/تشویقی در این زمینه داشته باشند؛ در مؤلفه " ایجاد مشوق و انگیزه " باید گفت که فعالیت‌های پژوهشی، به استاد و انگیزه او بر می‌گردد برای انجام پژوهش، باید انگیزه آن‌ها تحریک گردد، با تزریق حس موثر و مفید بودن تحقیقات، می‌توان در اعضای هیئت‌علمی از نظر روحی و روانی بخاطر مفید بودن و موثر بودن نتایج تحقیقاتش ایجاد انگیزه کرد؛ اثر حمایت‌ها و کمک‌های مالی تحقیقات در افزایش انگیزه اساتید برای انجام تحقیقات هم مهم است، همچنین تشویق و تسهیل و حمایت از اعضای هیئت‌علمی برای ارائه یافته‌های تحقیقات در جشنواره‌ها و همایش‌ها و.. هم در ایجاد مشوق و انگیزه موثر است؛ آیین‌نامه‌ها به عنوان یک ابزار تشویقی هم می‌توانند موثر باشند؛ این آیین‌نامه‌ها می‌توانند جهت‌دهنده، برانگیزنده و مفید و موثر برای حل فصل مشکلات کشور باشند و منجر به فعالیت‌های پژوهشی اثر بخش شوند، باید افرادی که سراغ موضوعات مورد نیاز جامعه می‌روند تشویق شوند و اقدامات انجام شده در زمینه مسائل جامعه باید در چاپ مقالات در اولویت قرار بگیرد، همچنین توجه به رابطه مداری در مواجهه با اساتید برای جلب همکاری پژوهشی آن‌ها مهم است؛ [۶] نشان داد که " مکانیزم تشویقی " بیشترین نقش را در تبیین کیفیت محیط پژوهشی دارد؛ [۷] در تحقیق خود دریافتند که پاداش‌های مناسب در افزایش بهره‌وری پژوهش موثر است [۱]؛ [۵] برای بهره‌وری پژوهشی اعضای هیئت‌علمی، مؤلفه سیستم تشویق را شناسایی کردند. در مؤلفه " راهنمایی و مشاوره " لازم است سیستم‌های مشاوره پژوهشی در دانشگاه باید فعال باشد و راهنمایی‌های لازم به اساتید برای انجام پژوهش و چاپ مقالات در مجلات معتبر ارائه گردد؛ در مؤلفه " کاهش درگیری‌های آموزشی و اجرایی " لازم است درگیری‌های آموزشی و اجرایی اعضای هیئت‌علمی کاسته شود، اساتید همش به آموزش نپردازد؛ و سازوکارهای لازم برای تحقیق بدون دغدغه در اساتید فراهم شود، درمؤلفه "توانمند سازی و توانمند یابی" و از آنجا که فعالیت‌های پژوهشی به توانمندی اساتید ارتباط دارد ضمن اینکه اساتید مستعد پژوهشی (رزومه بهتری و توانمندی بیشتری در زمینه پژوهش دارند) باید جذب

شوند، آموزش و توانمند سازی و به روز رسانی اساتید در زمینه پژوهش هم باید مورد توجه قرار گیرد؛ آموزش و به روز رسانی دانش اساتید در زمینه روش‌های جدید تحقیق، زبان علمی و فنی رشته خود، آشنایی با منابع علمی و مجلات در رشته خود، نرم افزارها و غیره؛ با برگزاری دوره‌ها و کارگاه‌هایی باید پی گیری شود؛ در مؤلفه "اخلاق گرایی" رعایت اخلاق و انصاف در زمینه پژوهش در کیفیت پژوهش نقش دارد، باید در زمینه حذف سرقت علمی، مشارکت اسمی و... در پژوهش‌ها پیش گیری و مقابله علمی و قاطع صورت گیرد؛ در تحقیق [۱] بیشترین تاکید روی مؤلفه اخلاق در پژوهش است، واقعیت این است که ملاک اخلاق در پژوهش در شرایط کنونی جامعه ایران وضعیت بحرانی را دارد و این مطالبه جدی از سوی کنش گران معیار مدار دانشگاهی می‌باشد [۱].

بعد پنجم مدیریت کیفیت فعالیت‌های پژوهشی بعد ارزیابی و نظارت است و به مجموعه فعالیت‌ها و شرایط لازم از قبیل تصحیح شاخص‌ها و فرایندهای پژوهشی، نظارت بر فرایند پژوهشی، شناسایی و تحلیل اثر بخشی پژوهش‌ها، توجه به کاربست پژوهش‌ها و بازخورد دهی اشاره دارد که در زمینه مدیریت کیفیت فعالیت‌های پژوهشی باید به آن توجه شود و به زعم خبرگان شرکت کننده در پژوهش از جمله ابعاد در خور توجه مدیریت کیفیت برای فعالیت‌های پژوهشی اعضای هیئت علمی محسوب می‌شوند، به عبارتی دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی برای مدیریت کیفیت فعالیت‌های پژوهشی باید به ارزیابی و نظارت فعالیت‌های پژوهشی توجه داشته باشند؛ در مؤلفه "تصحیح شاخص‌ها و فرایندهای پژوهشی" نیاز است شاخص‌ها و فرایندهای ارزیابی و نظارت بر تحقیقات هم تقویت و هم توانمند شود تا تأثیر مثبت خودش را بگذارد، نظام ارزیابی پژوهش‌ها باید منطقی تر و هدفمند تر و به سمت تحقیقات کاربردی و مورد نیاز جامعه هدایت شود. استفاده از متخصصین بیرون دانشگاه برای ارزیابی کارهای پژوهشی هم موثر است چون بازخورد آن‌ها در بهبود کارها می‌تواند موثر تر باشد؛ در مؤلفه "نظارت بر فرایند پژوهشی" فرایند پژوهشی باید تحت نظارت مستمر باشد، وجود کارفرما، ناظر و داور و... به بهبود کار کمک

می‌کند ناظر می‌تواند در همان قدم اول خود استاد باشد، و اساتید از همان ابتدا، یک ارزیابی از کارش داشته باشد کدام مجله برای چاپ مقاله، بهتر است، از کدام روش بهتر داده‌ها جمع آوری می‌شود و... در مراحل دیگر افراد دیگر می‌توانند نقش ناظر داشته باشند بررسی میزان رعایت معیارهای پژوهش توسط اساتید، ارزیابی و رصد روند پژوهشی اعضای هیئت علمی با شاخص‌های درست، رصد روند ضریب تأثیر (لاتین) اعضای هیئت علمی، رصد روند اچ ایندکس اعضای هیئت علمی، نظارت بر انعقاد قرارداد و واگذاری پژوهش‌ها، نقش کارفرما در ارزیابی و نظارت پژوهش‌ها، و... در مجموع دانشگاه باید دائماً تحقق اهداف خود در حوزه پژوهش را با شاخص‌ها رصد کند و نقش ناظران مختلف در اینجا مهم است، در مؤلفه "شناسایی و تحلیل اثر بخشی پژوهش‌ها" شناسایی و تحلیل اثر بخشی پژوهش‌ها یکی از مؤلفه های کلیدی در مدیریت کیفیت پژوهش است؛ ارزیابی ضرورت و مفید بودن پژوهش‌ها، اینکه پژوهش به درد جامعه می‌خورد و اثر بخشی لازم را دارد یا نه؟ دانشگاه باید به شکل صحیح آسیب‌های کار را شناسایی کند و میزان فاصله عملکرد با اهداف را بررسی کند؛ [۱] اشاره می‌کند که کنش گران این عرصه، از دانشگاه های نسل دوم عبور کرده‌اند و به این باور رسیده‌اند که پژوهش را انجام نمی‌دهند که فقط پژوهشی انجام داده باشند، بلکه آثار آن پژوهش و پیامدهای آن بسیار مهم تر از امتیازات ظاهری علمی آن است. از نظر [۱] اثر پژوهش یک تغییر یا منفعت است که در خارج از دانشگاه رخ می‌دهد؛ شورای پژوهشی انگلستان تعریف اثر را سهم اثبات شده ای می‌داند که تحقیقات اجتماعی و اقتصادی برای جامعه و اقتصاد ایجاد می‌کن [۳۹]. در مؤلفه "توجه به کاربست پژوهش‌ها" توجه به کاربست یافته های پژوهش و ارزیابی از اجرای آن {کاربست نتایج پژوهش} می‌تواند زمینه ساز بهبود مستمر کیفیت باشد؛ [۵] نشان داد.



منابع

۱. آهنی، زهرا (۱۳۹۶). تحلیل عملکرد پژوهشی اعضای هیئت‌علمی گروه علوم انسانی دانشگاه و شناسایی مداخلات اثربخش جهت بهبود (مطالعه موردی: دانشگاه فردوسی مشهد) پایان‌نامه جهت دریافت مدرک کارشناسی ارشد رشته‌ی تحقیقات آموزشی دانشگاه فردوسی مشهد.
۲. اسلامی، زهرا (۱۳۹۶). طراحی الگویی برای سنجش بهره‌وری پژوهشی اعضای هیئت‌علمی دانشکده‌های علوم اجتماعی و علوم انسانی دانشگاه تهران. رساله برای دریافت درجه دکتری تخصصی در رشته سنجش آموزش دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی دانشگاه تهران.
۳. باقری مجد، ر؛ فلاوندی، ح؛ میرآقایی، ع؛ صدقی بوکانی، ن؛ باقری مجد، ا (۱۳۹۳). تحلیل شکاف پژوهش‌های علوم انسانی در آموزش عالی. پژوهش‌های نوین در یادگیری آموزش عالی (۳)، ۱، ۷۹-۹۰.
۴. ختیار، صادق (۱۳۷۶). جایگاه پژوهش در آموزش عالی و نقش آن در توسعه اقتصادی- اجتماعی، مجموعه مقالات نخستین سمینار آموزش عالی در ایران، تهران: دانشگاه علامه طباطبائی.
۵. جباری، لطفعلی (۱۳۹۳). طراحی الگوی ممیزی فرایندهای آموزشی و پژوهشی در دانشگاه شاهد، پایان‌نامه دکتری تخصصی دانشگاه تهران دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی. گروه مدیریت و برنامه‌ریزی آموزشی.
۶. جعفری کالکی، معصومه (۱۳۸۹). بررسی مقیاس‌های میزان کاربرد عامل‌های تأثیرگذار بر کیفیت تدریس اعضای داد که "اشاعه و کاربست" بیشترین نقش را در تبیین کیفیت دستاوردهای پژوهشی دارد (اسلامی، ۱۳۹۶). در مؤلفه "بازخورد دهی" ارزیابی سیاست‌ها و برنامه‌های پژوهشی و ارائه بازخورد به پژوهشگر و مدیریت می‌تواند در زمینه بهبود کیفیت پژوهش‌ها موثر باشد؛ عملکرد پژوهشی را باید با ارزیابی درست و دادن بازخورد آن به اساتید، اصلاح و بهبود بخشید؛ تنظیم و اجرای نظام نامه تشویق و تنبیه بر اساس شاخص‌ها و نتایج عملکرد در این زمینه موثر است در عملکرد پژوهشی با ارزیابی درست و بازخورد آن با اساتید داده شود شاید نیاز با اصلاح یا تغییری لازم باشد تا فرایند مستمر و در آینده بهتر دنبال شود.
۷. جمشیدی کوهساری، محبوبه (۱۳۸۸). بررسی الزامات استقرار نظام مدیریت کیفیت در حوزه پژوهشی دانشگاه اصفهان پایان‌نامه کارشناسی ارشد رشته مدیریت آموزشی دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی گروه علوم تربیتی دانشگاه اصفهان.
۸. حجازی، یوسف، بهران، ژاله (۱۳۸۸). بررسی رابطه بین عوامل فردی و سازمانی با بهره‌وری پژوهشی اعضای هیأت علمی کشاورزی. مجله علوم و ترویج کشاورزی ایران جلد شماره ۱
۹. حسین پور، محمد (۱۳۹۰). بررسی عوامل بازدارنده و تسهیل‌کننده انجام پژوهش و رابطه آن با عملکرد پژوهشی اعضای هیئت‌علمی رشته‌های علوم انسانی دانشگاه‌های شهر اهواز. پایان‌نامه کارشناسی ارشد علوم تربیتی گرایش تحقیقات آموزشی. دانشگاه شهید چمران اهواز دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی
۱۰. حسینی، معصومه (۱۳۹۲). طراحی الگوی تضمین کیفیت آموزش تربیت‌بدنی در نظام آموزش از راه دور. پایان‌نامه دکتری تخصصی رشته تربیت‌بدنی و علوم ورزشی. مدیریت ورزشی). دانشگاه پیام نور مرکز، دانشکده علوم انسانی و تربیت‌بدنی
۱۱. خدیوی، اسدالله؛ الهوردی خان وزیری، آیدا (۱۳۹۴). طراحی و تدوین الگویی برای ارزشیابی اثربخشی و عملکرد اعضای هیئت‌علمی دانشگاه‌های آزاد اسلامی استان آذربایجان شرقی. مدیریت بهره‌وری. سال نهم شماره ۳۴ پاییز ۱۳۹۴ صص ۱۷۴-۱۶۱
۱۲. درخشانی، مریم (۱۳۹۲). بررسی رابطه بین عملکرد پژوهشی و آموزشی اعضای هیئت‌علمی (مطالعه موردی: دانشکده کشاورزی دانشگاه زنجان). پایان‌نامه جهت دریافت درجه کارشناسی ارشد رشته ترویج و آموزش کشاورزی. گروه ترویج، ارتباطات و توسعه روستایی. دانشکده کشاورزی دانشگاه زنجان
۱۳. ذاکر صالحی، غلامرضا (۱۳۸۳). دانشگاه‌های آینده بررسی ابعاد تحول در آموزش عالی. مجموعه مقالات

۲۳. طاهما، فاطمه (۱۳۹۵) تبیین جایگاه پژوهش‌های چاپ‌شده اعضای هیئت‌علمی در توسعه پایدار. پایان‌نامه جهت اخذ درجه کارشناسی ارشد دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی دانشگاه الزهراء (س)

۲۴. طبیبی، سید جمال (۱۳۷۳). نقش دانشگاه و پژوهش در توسعه ملی، فصلنامه پژوهش و برنامه‌ریزی آموزش عالی، سال سوم، شماره ۴

۲۵. ظاهری، فایق و ماهری، مازیار (۱۳۸۸). طرح ریزی مدل سنجش میزان بلوغ نظام مدیریت کیفیت در سازمان. فصلنامه مدیریت صنعتی دانشکده علوم انسانی دانشگاه آزاد اسلامی واحد سنجندج سال چهارم شماره ۱۰

۲۶. فطرت، محمدعلی، خراسانی، اباصلت؛ ابوالقاسمی، محمود و قهرمانی، محمد (۱۳۹۴). طراحی مدل مدیریت عملکرد اعضای هیئت‌علمی دانشگاه کابل. فصلنامه انجمن آموزش عالی ایران. سال هفتم شماره چهارم پاییز ۱۳۹۴

۲۷. کیانی هرچگانی، فاطمه، یارمحمدیان، محمدحسین (۱۳۷۸). بررسی عوامل مؤثر در توجه به پژوهش در میان محققان، چکیده تازه‌های تحقیق در دانشگاه‌ها و مراکز تحقیقاتی ایران، دوره ۷، شماره ۴، تهران: مرکز اطلاعات و مدارک علمی ایران

۲۸. کاظمی، یحیی، روشن، علیقلی، بنی اسدی، ندا (۱۳۸۹) عوامل مؤثر بر افزایش فعالیت‌های پژوهشی اعضای هیات علمی: مورد دانشگاه سیستان و بلوچستان و شهید باهنر کرمان. مجله آموزش عالی، سال سوم شماره ۳ (پیاپی ۱۱، زمستان ۱۳۸۹).

۲۹. گوروثی پور، آمنه (۱۳۹۰). بررسی رابطه بین بروندادهای علمی و کیفیت تدریس اعضای هیئت‌علمی. پایان‌نامه کارشناسی ارشد دانشگاه اصفهان

۳۰. محقر علی، معین؛ نجف آبادی، فقیه، بیاضی طه را بند، علی (۱۳۸۹). بررسی تأثیر فعالیت‌های مدیریت کیفیت بر عملکرد سازمان‌ها. نشریه: پژوهش‌های مدیریت در ایران؛ زمستان ۱۳۸۹، دوره 14، شماره 4 پیاپی ۶۹؛

۳۱. محمدیان ساروی، محسن (۱۳۸۵). راههای تقویت انگیزش و علائق پژوهشی در بین استادان دانشگاه آزاد اسلامی، فصلنامه علمی ترویجی مدیریت دانشگاه آزاد اسلامی فیروزکوه، سال سوم

۳۲. مظلومیان، سعید؛ زندی مهر، هوشنگ؛ رستگار، احمد (۱۳۸۹). بررسی و مقایسه عوامل مؤثر بر فعالیت‌های پژوهشی اعضای هیئت‌علمی علوم پایه و علوم انسانی

همایش آموزش عالی و توسعه پایدار، موسسه پژوهش و برنامه‌ریزی آموزش عالی

۱۴. رضائیان، محسن؛ هادوی، مریم، اسدپور، محمد (۱۳۹۲). بررسی عوامل بازدارنده انجام پژوهش از دیدگاه اعضای هیئت‌علمی و آرایه طرحی برای مقابله با این عوامل در دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان. نشریه تحقیقات نظام سلامت، خرداد ۱۳۹۲ شماره ۳

۱۵. رمضانی، رضا (۱۳۸۱). مشکلات کنونی دانشگاه‌ها و نظام توسعه علمی کشور، فصلنامه پژوهش و برنامه‌ریزی در آموزش عالی، سال هشتم، شماره سوم.

۱۶. رومیانی، یونس (۱۳۹۸). طراحی الگوی استعدادیابی و استعدادگزینی اعضای هیات علمی در دانشگاه‌های جامع با تراز عملکرد منطقه‌ای (مورد: دانشگاه لرستان)؛ رساله دکتری دانشگاه تهران، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی.

۱۷. شورای عالی انقلاب فرهنگی (۱۳۹۷)؛ قابل‌دستیابی در آدرس:

<http://www.iranculture.org/fa/simpleView.aspx?provID=540>

۱۸. شمس، علی، ایروانی هوشنگ، رضوانفر احمد، کلانتری خلیل، یزدانی سعید (۱۳۸۷). شناسایی و تبیین مؤلفه‌های مرتبط با بهره‌وری پژوهشی اعضای هیئت‌علمی دانشکده‌های کشاورزی دولتی ایران. دوره 2-39، شماره 1 ویژه اقتصاد و توسعه کشاورزی

۱۹. شهبازی، شهرام؛ شاه طالبی، بدری؛ مهدیان، محمد جعفر (۱۳۸۸) بررسی میزان استفاده اعضای هیات علمی از بانک‌های اطلاعاتی الکترونیکی در فعالیت‌های آموزشی و پژوهشی مطالعه موردی دانشگاه اصفهان مجله علوم تربیتی (۸) ۲، ۸۳-۵۵

۲۰. صادقی، عباس (۱۳۷۰). بررسی مشکلات تحقیق در رشته‌های علوم انسانی از دیدگاه اساتید دانشکده‌های علوم انسانی دانشگاه اصفهان، پایان‌نامه کارشناسی ارشد دانشگاه اصفهان.

۲۱. صبور، علی‌اکبر (۱۳۸۶) تولید علم در ایران در سال ۲۰۰۷، رهیافت، شماره ۱۴۱، پاییز و زمستان ۱

۲۲. طالبی پور، سعید (۱۳۸۴). زمینه یابی پذیرش مدیریت کیفیت فراگیر در بین اعضای هیات علمی دانشگاه تربیت‌معلم تهران. پایان‌نامه کارشناسی ارشد در رشته تحقیقات آموزشی دانشگاه تربیت‌معلم تهران، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی

41. Abu- Doleh, J. & Weir, D. (2007). Dimensions of performance appraisal systems in Jordanian private and public organizations , *International Journal of Human Resource Management: Vol 18, No 1.*
42. Becket, N., & Brookes, M. (2006). Evaluating Quality Management in University Departments. *Quality Assurance in Education*, 14(2), 123 – 142.
43. Cohen, M.D. & S.G. Jenning (2002). *Agreement and reproducibility of subjective methods of measuring faculty time distribution. Academic radiology 2002; 9: 1201-8.*
44. Commission of the European Communities. (۲۰۰۳). *The role of the university in the Europe of knowledge*, Available at: www.worldlii.org/eases/Eccomm/
45. Ery Imaza, E.E., Karaa, E., Aydoğana, E., Bektaş, O., Erdur, D.A. (2016). *Quality Management in the Turkish Higher Education Institutions: Preliminary Findings. 5th International Conference on Leadership, Technology, Innovation and Business Management. Procedia - Social and Behavioral Sciences 229 (2016) 60 – 69.*
46. Hall, M.R. (2015). *Quality in Higher Education: Perspectives from Front-Line Faculty in the United States.* (Doctoral dissertation). Retrieved from: https://vtechworks.lib.vt.edu/bitstream/handle/10919/73292/Hall_M_D_2015.pdf?sequence=1
47. Rezeanu, o,m. (2011). *The implementation of quality management in higher education. Procedia Social and Behavioral Sciences 15 (2011) 1046–1050.*
48. Scott, J. C. (2006). *The mission of the university: Medieval postmodern transformation. The Journal of Higher Education, 77 (1) , 1 36.*
- دانشگاه پیام نور استان فارس. نامه آموزش عالی. سال سوم، شماره دوازدهم
۳۳. معروفی، یحیی (۱۳۸۶). تبیین عوامل مؤثر بر کیفیت آموزش در دانشگاه‌ها و طراحی الگوی مناسب برای ارزشیابی آن. پایان‌نامه دکتری تخصصی در رشته علوم تربیتی - برنامه‌ریزی درسی؛ دانشگاه تربیت‌معلم - تهران، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی
۳۴. منصوری، رضا (۱۳۸۳). توسعه علمی ایران، تهران انتشارات یونسکو
۳۵. مهرمحمدی، محمود (۱۳۷۶). برداشتی از سطوح و گستره تحقیقات آموزشی و تربیتی، فصلنامه علمی و پژوهشی مدرس، دوره دوم، شماره سوم.
۳۶. میرزایی، اردوان (۱۳۹۱). طراحی مدل سنجش کیفیت نظام آموزش از دور در ایران. پایان‌نامه دکتری تخصصی در رشته علوم تربیتی - برنامه‌ریزی آموزش از راه دور؛ دانشگاه پیام نور مرکز، دانشکده علوم تربیتی
۳۷. نژاد قربان، زینب (۱۳۹۴). بررسی و مقایسه تطبیقی مؤلفه‌های مؤثر بر توانمندسازی اعضای هیئت‌علمی دانشگاه‌های علم و فرهنگ و سوره تهران. پایان‌نامه جهت دریافت درجه کارشناسی ارشد رشته مدیریت و برنامه‌ریزی آموزش عالی دانشکده علوم انسانی دانشگاه علم و فرهنگ نوروزی، عباسعلی؛ ابوالقاسمی، محمود، قهرمانی، محمد (۱۳۹۴) بررسی موانع تولید علم از دیدگاه اعضای هیئت‌علمی دانشگاه شهید بهشتی. رهیافتی نو در مدیریت، ۷۷-۱۰۷ (۲) ۶
۳۸. نوری، ایرج؛ چارستاد، پروانه (۱۳۸۸). بررسی ارتباط عوامل مدیریت کیفیت و انتقال دانش. مجله مدیریت صنعتی دانشکده علوم انسانی دانشگاه آزاد اسلامی واحد سنندج سال چهارم شماره ۸
۳۹. وثوقی فرد، رقیه (۱۳۹۳). نیازسنجی آموزشی اعضای هیئت‌علمی جدیدالورود دانشگاه مازندران. پایان‌نامه جهت دریافت درجه کارشناسی ارشد رشته برنامه‌ریزی آموزشی؛ دانشکده علوم انسانی دانشگاه مازندران
۴۰. یمینی دوزی سرخابی، محمد (۱۳۷۸). پژوهش‌های دانشگاهی یا دانشگاه‌های پژوهشی - تحلیل برخی ویژگی‌های دانشگاه‌های پژوهشی در چند کشور صنعتی، خلاصه مقالات اولین کنفرانس علمی بررسی مسائل پژوهشی کشور، تهران: وزارت فرهنگ و آموزش عالی، مرکز تحقیقات علمی

51. Trowler, P and Wareham, T. (2008). Tribes, territories, research and teaching enhancing the teaching-research nexus' The Higher Education Academy, York
52. Zainab, A., N. (1999). Personal, academic and departmental correlates of research productivity: A review of literature. Malaysian Journal of Library & information Science, 4(1999), 73-110.
49. Sitalakshmi Venkatraman, (2007) "A framework for implementing TQM in higher education programs", Quality Assurance in Education, Vol. 15 Issue: 1, pp.92-112, <https://doi.org/10.1108/09684880710723052>
50. Talha, M. (2004), "Total quality management (TQM): an overview", The Bottom Line: Managing Library Finances, 17(1), 15-19.